

مرد قیامت بود اکثر صفات حمید و داشت سر رشته ارادت بشاه بعبیک نام درویشی دست نموده نهایت ارادت بمرسانید
و پیر پستی شیوه خود ساخته مصروف رضا جوئی او بود *

مجلس ذکر فخر الدوله برادر روشن الدوله و غزل و از صوبه عظیم آباد و انضمام یافتن صوبه کور و صوبه دار بنگالہ

بعد از نفرت بارخان فقیر معلوم نیست که کدام کدام کس صوبه دار عظیم آباد و پٹنہ مامور شدند اینقدر میدانم که اغلب در کنگلہ
بجبر سے یاساکم و پیش فخر الدوله برادر حقیقی روشن الدوله صوبه دار عظیم آباد گردید پنج شش سال صوبه دار آنجا اشتغال داشت
تا چون بے سواد محض و سبکسر بود اکثر اعمال او بسفاهت و سفلی اشتغال داشت و نهایت مغرور و زود و بیخ بود با شیخ عبدالکریم
از دتھار المھام صوبه عظیم آباد و مرجع معاملات آنجا می بود و صوبه داران سابق گاهی نایب خود و گاهی مستند صوبه پیش
میداشتند و زمینداران آنجا اکثرے بلکہ ہمہ با او موافق و متفق بوده اند و جماعہ داران سپاہ آن مغرور و بی باک و در مقام اقتدار
و اتحاد بوده نهایت ادب و احترام او می نمودند بر امور سهل در او نجات گاه و دشمنان آغاز نمودند در پے ایند او اضرار و افتاد او
بنا بر ناچارے از شهر عظیم آباد و خانہ ملوکہ خود کہ در آن بلده داشت عبور گنگا نموده در قلعه سولہ کوچ ساخته او و در آنجا مواضع
چند خرید داشت رفته آزرده خاطر نشست فخر الدوله دست از او برداشته متعاقب خود ہم عبور کرد و شیخ مذکور را در آن قلعه
محصور نمود و بے تخریر قلعه پرداخته اراده بجزئی او را جازم گشت او بناچار با بریان الملک کہ صوبه دار او بود توسل حسبہ ما جرایم
خود و اراده فخر الدوله ظاہر ساخت و بعد از طلب بریان الملک برداشتن از آن قلعه برآئندہ باستعمال خود را سجد و صوبه او رسانید
و از اسب قدیمی فخر الدوله محفوظ مانده خود را حضور بریان الملک رسانید و غرت و اعتبار لائق بمرسانید و فخر الدوله بے نیل مقصود
شیر سارے کشیدہ برگشت و بعد چند روز با خواجہ معتمد برادر امیر الامرا کہ در ظاہر بیاس فقر او شنید و حقیقت نشان و
شکوکت امراد عظیم آباد بمرے بر حرکات سبک و سفیمانہ بعل آورده او را آزرده خاطر ساخت و بے مذکور نهایت ملال و
انزجار از وزیر بگیاسے او بمرسانیدہ روانہ شاہ جهان آباد گردید و بعد و رو بدار الخلافہ با برادر خود مصممام الدوله ملاقات
نموده احوال فخر الدوله ظاہر ساخت مصممام الدوله بجز استماع از جادو آئندہ فخر الدوله را تغییر کنانید و صوبه دار عظیم آباد را
صنیمہ صوبه بنگالہ نموده سند صوبه مذکور بنام سوتن الملک شجاع الدوله شجاع الدین محمد خان بہادر اسد جنگ داماد جعفر خان
کہ در آن آوان با تعلق پد رزن خود صوبه دار بنگالہ بود فرستاد و فخر الدوله تغییر کرد دیدہ روانہ شاہ جهان آباد گردید *

ذکر مجمل احوال شجاع الدوله داماد جعفر خان ناظم بنگالہ و ما تعلق بہ *

منصفی نامند کہ شجاع الدوله صلحش از بریا پنور صوبه دکن و نسب او بقوم افشار کہ فرقه از اتراک خراسان است میرسد از شاہ پیر
صوبه مذکور و در ایام اقامت او رنگ زیب بدکن بمصاہرت جعفر خان دیوان صوبه بنگالہ کہ آخر با نظامت آنجا ہم داشت
انتساب یافته ہمراہ او میبود نیز زمان کہ اہمیتا جعفر خان از ویاد یافت اقتدار او ہم اعتلا پذیرفت تا آنکہ جعفر خان شہادت
و دیوانے صوبه بنگالہ و او ڈلیہ ختصاص یافت شجاع الدوله در آن عهد با مانت او صوبه دار او ڈلیہ و در آن صوبه با بتظام
آنجا اشتغال سے و رزید سببش بہانا آنکہ بنا بر میانیت مزاج کہ با پد رزن خود داشت محبت فیما بین جعفر خان و شجاع الدوله
چنانچہ باید در نیکرخت و اکثر بجداسے کو دھلے سے از جعفر خان راضی بود شجاع الدوله در کمال جو و مددکنت و با خلاق حمیدہ و

جميع صفات پسندیدہ موصوف و جعفر خان در ہمہ امور بر عکس او صفتش معروف بود وزن شجاع الدولہ زینب الشاہیکم مادر علاء الدولہ
 سرفراز خان بہادر حیدر جنگ اگر یہ زن نیکو کار شایستہ اطوار بود اما بنا بر اطاعت پدر خود و بہ سبب کثرت رغبت شجاع الدولہ
 ہنسوان دیگر مع پسرخود ہمراہ پرورش شد تا بآباد کہ بنا کردہ جعفر خان و بنام سابق او کہ مرشد قلیخان بود موسوم گردیدہ اقامت
 سے موزید و مع پسرخود علاء الدولہ در کمال احتشام سیرے برد چون مادر محمد علی وردی خان بہادر مہابت جنگ ہم از قوم شہ
 و با شجاع الدولہ فرستے داشت و مہابت جنگ مع پدر خود میرزا محمد نام و برادرش حاجی احمد نام در سلک رفقا کے اعظم شاہ
 مغفور انتظام داشت بعد کشتہ شدن آقا سیر خود بنا بر خانہ نشینی ہلا کے افلاس گرفتار آمدہ در ابتدا سے محمد شاہ اول پر
 مہابت جنگ خود را بشجاع الدولہ رسانید و آمدن میرزا محمد را مقتم شمرده و سلوک لائق نمودہ رفیق خود ساخت با ستلغ این خبر
 مہابت جنگ را کہ میرزا محمد علی نام داشت بر فاخت شجاع الدولہ رغبت بہر سیدہ قاصد بنگالہ و اوڑیہ گردید و نہایت صحبت
 را باکس خور را تا بتخلع الدولہ رسانید چون میرزا محمد علی نہایت ہوشیار و غرا ج شناس و آداب دان و قیقہ باب بالکمال شجاع
 و دلادری بود شجاع الدولہ در دوران امانت کے غیر مترقبہ شمرده رفت اور اسعادت طالع و عروج نیر اقبال خود داشت
 و میرزا محمد علی نہ کوریو ما فیوگا در رتبہ انحصار مرتفع گردیدہ بر تہ عالی ترے تھے نمود چون صحبت شجاع الدولہ با میرزا محمد
 با حسن وجہ در گرفت و خاص و شفاق فیما بین ہر دو گشت تا نام نہ ہر دو برادر خود حاجی احمد را مع متعلقان اولاد
 و عیال خود از ہند بجا لہ طلبہ شد حاجی محمد کور مع جمیع عیال و اطفال بصوبہ اوڑیہ آمد و نیز مثل برادر و سلک
 رفقا کے معتمد تھا ۱۲ سالہ در ہند رہا و چون در امور دنیا مشغول و امور حسن آداب و اخلاق بہرہ تنطافر داشتند
 بنای دولت سحر . . . پیدا آمد و بند نسبت و مداخل صوبہ اوڑیہ نیز با مانت تہ پیر و را
 اینہا توفیر پذیرفت میرزا محمد علی کہ با اصابت را کہ بہ شجاعت ہم در ذات نمود و مجتمع داشت در جمیع امور زیادہ تر از پدر و برادر
 و جمیع فقاسے شجاع ان را نام و نشان رفعت و شان بھر رسانیدہ محسوسا مثال و اقران گشت و شجاع الدولہ کہ بر آتش
 سبب تر تر رہا با سلسلہ محمد علی و ریجان در حضور پادشاہ بہ اطاعت و کلا سے خود طلبید چون جعفر خان ادا ماد خود
 شجاع الدولہ اندر سرگران و نگارنے زاریان بود و میخواست کہ علاء الدولہ نوہ اولید ازو کہ بنام دیوانے صوبہ بنگالہ
 داشتہ نظامت ہم داشتہ قائم مقام او باشد بنا برین دین ہمہ را بیکلا سے خود نوشت و خواند شودہ مافی التخییر خود ظاہر
 ساختہ شجاع ال را نہ بر مقصد را و گئی یافتہ از محمد علی و ریجان و حاجی احمد دین باب اشارہ نمود بہر دو کس تہ پیر کے
 مناسب و تہ مقام اتنا سزاوار بود و تجویز خود چند کس بہ سنیار زبان اور بر کرسالت و وکالت حضور معین کننا نیند و سزا
 دین سکاپوشا . امیر الامرا ہا نام عبارت بلاندر اسلوب و تقریر ولی پیر مرغوب بقلم پسندیدہ رقم خود متضمن ہند کا
 در ہند صوبہ بنگالہ و اوڑیہ . . . غیرہ کار یا بنام شجاع الدولہ بنگالہ مشتمہ مردم مختار را با استیصال و ایلغار روانہ
 دار علاء الدولہ ہریان آبا و نمودند و مردم متحد فرقی سپاہ از رفقا کے دیرینہ شجاع الدولہ را در ظاہر بر طرف کننا نیندہ حضرت نمودند
 بہر بار ملا تہ متفرق فرودیک بیارالمانا تہ شطرنج و بود شجاع الدولہ در خانہ جعفر خان کہ دارالحکومتہ ہمان بود باشند و چون
 موسم بہار تہ نزدیک رسیدہ بود و اندیشہ انسداد طرق از کنگ تمام شد آباد یعنی بود کشتیہا سے قابل سوار سے خود
 سار میا نمود . . . ال بسیار فراہم آورد و نوگزنگدہ انت تہا ہر گاہ خبر انتقال جعفر خان رسد بلا توقف روانہ مرشد آبا و شود
 و تیز رخ سے و کلا سے خود سوار و سہیل غیر حصول ہند نامشاہجان آباد نشانیہ بود کہ ہر روز اخبار مرشد آبا و در اخبار مسموع

مراسلات فرستادگانش میر سیدہ باشد چون متیقن گردید کہ جعفر خان سمان پنج شش روزہ و نیاست فوج الدولہ مع محمد علی پاشا
 وغیرہ رفقا سے خود بقدریکہ لائق و مناسب دانست از کنگتہ در بعض جاہا از راہ خشکی و در بعض مواقع بسوار سے کشتیا سے
 سیما بطرف مرشدآباد منت منت نمود و سپر خود محمد تقی خان را کہ از بلین زنی دیگر غیر دختر جعفر خان بود در کنگتہ نایب گذاشت
 در راہ خیر انتقال جعفر خان شنید چون چند منزل پیشتر آمد اسناد صوبہ دار سے وغیرہ نیز رسید در جا نگہ فرمان سند از حضور
 پادشاہ رسیدہ بود آن مکان را مبارک منزل نام نهاد و روز شب ایلیار نمودہ سجدہ سے ہر چہ تا متر بہارا لکھوتہ جعفر خان سے
 رسیدہ در چہل ستون کہ دیوان عام ساختہ جعفر خان بود مع رفقا سے خود نزول اجلال نمود و بچہ رسیدن مردم خود را
 فرستادہ احضار عمل پادشاہ سے مثل وقایع و سوانح نگار وغیرہ فرمود بعد حاضر شدن آہنا بر مسند امارت جلوس فرمودہ حکم
 بخواندن فرامین اسناد و نواعتن شادیا نہ دولت خداداد نمودہ نذر مبارکباد گرفتن آغاز نہاد پیش عمار الدولہ سرفراز خان
 کہ جوان نادان و بزعم خود ولی عهد و جانشین جہا دور کھو جعفر خان بود و خاطر جمع داشت کہ دیگر سے را مجال تصرف درین امر
 نخواہد بود وقتی خبر دار و از خواب غفلت بیدار شد کہ صد ہا نفرہ دولت پدربگوشش رسید و چون از درال حکومت بمسافت
 یکدو تیل راہ سینے بود بعد وصول خبر پیشتر گشتہ از عملہ در و ساسے فوج خود انتشارہ نمود کہ چہ سے باید کرد ہمراہیان اکثر
 کیدل و یک زبان کشتہ معروض داشتند کہ الحال کہ سند پادشاہ سے ہم بہ پدربگوشش رسیدہ و بر خراہین و دفائن جعفر خان سے
 و سند حکومت و کامرانی قاضی و تمکن گردیدہ چارہ غیر از اطاعت نیست عمار الدولہ تن بر ضا دادہ جریدہ سوار گردید
 و شرف پاسے پوس پدربگوشش و نذر مبارکباد چارہ ناچار گذرانیدہ بساط منازعت در نور دید شجاع الدولہ نبای سر انجام
 مہام مالی و ملکی بر سر زمین خود و عبدالزبان بر انتشارہ مخلصان دو لخواہ مثل محمد علی و ددی خان و برادرش حاجی جہور سے
 رایان عالم چند کہ دیوان قدیم او بود و فی الحقیقہ در مرتبہ منہود لیاقت اعتماد و اقتدار داشت و بعض دو لخواہیان دیگر مثل گشتہ
 فتح چند کہ دولت و ساہوکار سے اواز اختیار کرد و ہا گذشتہ در زمان خود نظیر نہ داشت نباسے کارنا سے خود گذاشتہ در باب
 عدالت و مالہ خلق اکثر با سہرگر گرفتہ آمد سے از مقرران اعتماد کردہ بمقدور خود تقشیش و استکشاف احوال طرفین سے نمود
 و بنفس نفیس خود استماع سوال و جواب ہر یکے نمودہ بکنہ سخن میر سید و حق بطرف ہر کہ سے بود طرفش را پاسداری نمودہ حقائق
 حق سیکرد و ہر چند طرف مخالف اقرب منسوبان و اولیا واجب اصدقا بودہ باشد و نیز در عهد جعفر خان جمیع زمینداران مالگزاران
 صوبہ بنگالہ مقید و بانواع عشاہد مبتلا بودہ اند و ذکر تعذیب و تعذیر کہ در زمان او بر زمینداران و دیگر خلائق اشتہار دار و حین
 کاغذ و مدار است کہ نیکر آن صرف کردہ آید مطابق رسوم و عادات اوست مضمون این بیت مشہور سے علیت نباید
 بر سم بد آئین نہاد چکہ گویند لعنت بران کہین نہادہ شجاع الدولہ بعد مکن بر وسادہ امارت زمینداران وغیرہ مقیدان را ب
 دہشتہ آہنا کہ بے جرمے و جتے درین بلا بودہ اند سرداد و زمینداران و مالگزاران را کہ مقید بودہ اند احتقار فرمودہ خود
 از ہر یکے از آہنا پر سید کہ اگر شاہا را بطور خود گذاشتہ ازین جس رہا سے دہیم در مالگزار سے و فرمان بردار سے حال شاہ
 چگونہ خواہد بود آہنا کہ از دستے مبتلا سے انواع عذاب و بلا یا بودہ اند زبان بدعا سے بقا سے عمر و دولت و سپاس گفتا
 شجاع الدولہ بر کشودند و ہمہ با یک زبان گشتہ عرض نمودند کہ مالگزار سے و فرمان بردار سے ہزار چند ازین وقت زیادہ تر
 بلعل آور و تابع فرمان و رضا جوئے نیکان این آستان خواہیم بود و این طمنس را موکہ لچہ و مویشی عظیمہ نمودہ
 قسماسے غلاظہ و شداد در میان آور دند و نباسے نشان زربوساطت جگت سببہ گذاشتہ شجاع الدولہ ہر یکے را

بقدر لیاقتش خلایق فایز و تشریفان با لطف بخشیده با وطن مالوم میزان حضرت و و باین عدلی نوشیر داسنه ورافت و مهربانی
 بنگاله که لقب جنه البلاد دارد در عهد او اسم بگشته بود و خلق جدا در ایام دولتها و ساندرافتش کمال امن و امان در دعا
 گوئی عمر و دولت ابد تو امان او طب اللسان بوده اند سرافراز خان را بدستور بنام دیوان صوبه مقرر و شسته محمد قلی خان
 سپروم خود را چنانچه سابق ذکر یافت بصوبه دارا و ژیه گذاشت و جانگیر نگر و با که بر شد قلی خان بهادر رستم جنگ
 و اما خود مقرر نمود و فوجدار سے رنگپور بنام سعید احمد خان برادر زاده و سطر مهابت جنگ بسراج احمد و فوجدار سے
 اکبر نگر سعید و فوج محل بنام زین الدین احمد خان برادر زاده و فوج مهابت جنگ که در امان مهابت جنگ هم بود مقرر شد و بخشی گری
 فوج بنوارش محمد خان برادر زاده و اما و کلان مهابت جنگ تفویض یافت و در جمیع عظام امور و معاملاتی و ملکی و غیر
 و صاحب احمد و آریان عالم چند و جگت سیٹھ فتح چند مرجع حل و عقد و ستشارت خلایق الدوله بوده کار با انجام میرسانید
 تا آنکه فخر الدوله تغییر کردید و صوبه دار سے عظیم آباد منیمه صوبه بنگاله گشت و امیر الامرا مصمصام الدوله سندش بنام
 شجاع الدوله فرستاد

انضمام یافتن صوبه عظیم آباد بصوبه بنگاله و رجوع شدن نظامش
 بمهابت جنگ و شروع عروج دولت آن عمده امرای با فربنگ

شجاع الدوله در تجویز نامک عظیم آباد دولت خواهان انشار نمودند کور خنبلس در میان گذشت و شجاع الدوله احمد
 از رفتار الاتق این کار ندیده خواست که سیکه از سرد سپر خود را به نیابت آنجا مقرر نماید مادر سرافراز خان بنت جعفر خان
 زوجہ شجاع الدوله جدا کپس رواند داشت و محمد قلی خان سپروم را که بگانه و دشمن سے شمر و نیز تجویز نکرده عاقبت الامر
 در شجاع الدوله برین قرار یافت که آن ملک زو طلب و حدود صوبه مذکور بصوبه اوده و اله آباد و برار و اورنگ آباد
 دارد جواب و سوال با صوبه داران هر صوبه و بند و بست آن به از محمد علی وردیخان دیگر سے نمیتواند نمود و دولتخواهان
 بے عرض تصدیق قول شجاع الدوله نموده بر اصابت رایش تحسین نمودند و شجاع الدوله نیابت صوبه عظیم آباد با ضافه
 منصب که مع اصل و اضافہ پنجرار سے باشد و خطاب بهادر سے و مهابت جنگی مع پالکی جالردار و علم و نظاره بر اسک
 محمد علی وردی خان بهادر مهابت جنگ تجویز نموده بر اسکے مناسب و در انتب مذکورہ معرفت و کیل خود بیاد شاه
 عرض داشت نمود که بتدریج مرحمت شود و با امیر الامرا نیز بنگاشت ان شجاع الدوله بعد تقریر این کار بنام محمد علی وردیخان
 نیابرا ثبات احسان خود خان مرقوم را بر در حرم سرالطلبه شسته خلعت صوبه دار سے عظیم آباد از طرف خود داد و بعد از آن
 شجاع الدوله مهابت جنگ را از پیش خود خلعت و قبیل و شمشیر و جواهر و سند نیابت داد و افواج لازم سرکار خود بقدر
 حاجت همراه داده با نظام مهام صوبه عظیم آباد ریخت فرمود چند روز قبل ازین عروج که مهابت جنگ را بمیر آمد
 از بلین دختر کترش که زوجہ زین الدین احمد خان بود سپری تولد کردید و بمیرزا محمد سوم گشت مهابت جنگ چون
 سپرداشت همین دختر زاده خود را بفرزند سے برگزیده برورش سے نمود آمدن این دولت خداداد به بین مقدم
 و شمر و محبتش دوما که دید برود و اما خود را مع بعضی ارباب سے دیگر استیدان تعییناتی از شجاع الدوله نموده
 همراه گرفت و از مرشد آباد منیمت نموده داخل عظیم آباد کردید و بعد انقضای یکسال باز بلازمست شجاع الدوله

شافتہ و مورد الطاف بے اکناف گردیدہ مقضی المرام بصوبہ خود حضرت یافت و درین چند روز سیامہ شعیب پنجزار سوسہ خطایا
 پاکلی چاردار علم و تقار و از حضور پادشاہ حسب الطلب شجاع الدولہ مہابت جنگ بریدہ قدر شکرش افزود چون مہابت جنگ سر نشین
 با فرہنگ و اول الغم رفت آہنگ بود شروع بانتظام عظیم آباد و آسستن فوج و تاملین قادیسیا و رعیت و تادیب گوشہا و منہارا
 و مسفدان مترو جمع نمودن بہادران صاحب شمشیر و مدبران روشن ضمیر شتعال و زریہ در اندک زمانی سامان ریاست و سرور سے
 و اسباب ثروت و برتر سے سیاست و دیوانہ زاد زیاد و مواد استقار و میکوشید از اتباع و رہبر سیکہ وضع حکما و مشاہد سے نمود
 در تہنیه او و ترتیب و گیران قدر حاجت توجه سے نمود عبدالکریم خان نام سے افغان رو ہیلہ کہ قریب ہزار روپا نقد کس از قوم خود
 رفیق داشت و در شجاعت و تہور کسی را برابر خود نی انکاشت و فی الحقیقہ تہان بود کہ می پنداشت مہابت جنگ اول از دست
 او کار با سے عمدہ گرفتہ میخواست کہ بقانون نو کر سے مطیع و متقا و بود و از جادہ اطاعت ہای خود بیرون نہ نند اما افغان مذکور
 کہ نہایت مغرور و از احد سے در دل او اندیشہ خطور نمیکرد و اضلاع سرکشی و تجبر پیش گرفتہ متنبہ نمی شد و خود سے آغاز نہادہ دم
 استقلال نیز مہابت جنگ دید کہ با او مماسات نمودن سخت او و دیگران افزو دست بلکہ در قانون خود سیاستش ضرور و
 مسامحہ در اینجا از آداب ریاست دور سے نہاید صلاح آنکہ او را سبب اباید رسانید تا دیگران را عبرت شود روز سے بالبعنی از
 ہمبر ایسان خود مثل والد را تم و چند کس دیگر کہ اعتماد سے بر آنا بود ہتشارہ نمودہ فرمود کہ فردا سیر گاہ آن افغان بیاید او بر تہنیه
 سرشتیالیش مہابت ساختہ سر از تنش باید برداشت چون او بادہ کس بر آ مجاور و برو سے آمد و صد و صد کس از ہمبر ایسان
 بیرون دروازہ سے ماندند و خود ہم نہایت تہور داشت ہر کس ہوس مقابلہ از نمیتوانست نمود نہا برین دور سے را کہ لائق تہنہ
 او بودہ اند با نیکار امور نمود و صبح حسب الحکم لعل آمدہ و در سخت جمع کردن کشان فرو نشست و رعب مہابت جنگ در
 دل نوکران چنانچہ باید جا گرفت و زمینداران صوبہ مذکور کہ اکثر مترو و مغرور بودہ اند از بعضی ہا کہ گستاخ و خیرہ سر سے
 لعل آمد سراسے لائق تقصیر در کنار شان نہاد و بر سنے را از بیخ و بن بر انداخت و چند کس کہ آثار اخلاص و عقیدت از
 سیاست آنا جوید او و ہور و مراحم فرمودہ ممنون احسان و رفیق جانفشان ساخت و شجاع الدولہ را رضی و خوشنود و
 بانتظام صوبہ و استحکام مہابتی دولت خود میسر و اخت حاصل بازا حوالہ دار الخلافہ بنا بر انتظام اخبار سے نگار و بعد از انشاء
 اللہ تقاسے احوال مہابت جنگ و صوبہ عظیم آباد و بنگالہ رقم زدہ کلک و قانع نگار خواہ شد + + +

ذکر متعین شدن امیر الامرا مصاصم الدوله وزیر الممالک اعتماد الدوله باہم تہنیه
 باہے را و مرہتہ و پایان احوال این مہمہ

قبل ازین اشاد سے شدہ کہ محمد شاہ پادگار خان کتیر سے را برای جواب و سوال با مرہتہ بواسطت و میا سنجہ گرسے راہ
 جے سنگہ سواسے فرستادہ و صوبہ دار گجرات و مالوہ ہم بانہادادہ بود چون در اینجا عہدہ سالہ مواعظہ و لہذیر حضور تا شیر سے
 نکر و خشنیدن صوبہ گجرات و مالوہ تسکین التہاب آتش حرص آنا نہ نمود بلکہ مقتدر خود بیشتر از بیشتر دیدہ و مغرور تر گردیدہ و
 از تہور و گستاخے باز کشیدند و مصدر شوخیا میشدند روز یکشنبہ ہنتم ذمی بقعدہ الاحرام سنگہ اہجر سے عبیر مور و یازدہ گری
 روز امیر الامرا مصاصم الدولہ بر آ تہنیه عظیم رحمت یافت و یک بالانہد مرحمت گردید ہا نوقت امیر الامرا بے آنکہ نیاز خود
 بتہنیت کہ نہا سلد نہ کردہ از شاہ جان آباد است رفتہ فرود آمد در روز شنبہ بیستم ماہ و سال مذکور قبل از نصف النہار اعتماد

وزیر الممالک هم یک بالاشبه یافته بر تنبیه مرسته خصصت یافت و سچار باع رفته نقل مکان نمود امیر الامرا مصاصم الدوله خاندوران خان بهادر
منصور جنگ با جنگ گوشمال مرسته با سه بدسکال نجاه و جلال و عظمت و اقبال مع فوج ملازم سرکار خود و متوسلان و همراهمیان در سبک
تنبیه ملازم پادشاه که بهیاست بجز مرسته قریب بر سه چل نهرار سوار میر سید مع توب و تو پخانه و دیگر آلات و ادوات کارزار در نواح
اکبر آباد لشکر راست و بعضی از راجه با سه عمدہ سنہ و ستان نیز سہراہ داشت بالین ہمہ شکوہ و گروہ ابنوہ کہ حس بصر از ملاحظہ آن
بستوہ آید بسی و چل کرد و سہ شہا جان آباد قاصد ستیز و آدیز با مرسته با بود و اوقات اکثر ہمراہ میان امیر الامرا ابن الخوف و الرجا
لا موت فیہا و لایحیہ در گذار و ہر کسے بانتفا تا پو پیش می آید و عماد الدولہ با سرداران مثل و سنہ و ستالی کہ ملازم رکاب دولت
انتساب او بودہ اند و علاوہ آن دیگر مغلیہ تورانیہ کہ تو کران دیرینہ پادشاہ و ہمراہ ہمیش مقرر و تحصیل تمام چکلہ سہرند سجا گیر آنا خواہ
بود سو آنا دیگر متوسلان اذیال دولت او عمدہ با سه تقریب جو کہ لشکر اکثر از حد و سامان فراوان بیرون از حد مہیا گرد
بود بجاہ و ثروت و شان و شوکت بجز تنبیه مرسته داخل خمیہ با گردیدہ بطرف راہ اجیر انتظار و رود و غنیم دران نواح می کشید و
محمد خان بگش نیر از فرخ آباد کہ سکن و آباد کردہ او بنام فرخ سیر است بر آندہ حسب الامر پادشاہ رو براہ مرسته بود اما ازین ہم
امر اسے مقتدر مشہور کسے راجرات بود کہ خود بر سر مرسته با ناخستہ و کار اورا ساختہ نامی بر آرد و آن بہ اندیشان را بنبر اسے
عمل رسانیدہ گوشمالی کہ باید بد مصاصم الدولہ سجا خود نشسته تدبیرات می اندیشید و خلاصہ آن بہ جبینگہ می نگاشت و چیز سے
خند بخاطرش می گذشت با میر الامرا می نوشت و راجہ اسے سنگ را مشہور در وطن خود عرق نشہ ایون ہمیشہ روزانہ در خواب و شہا
در پنجاب کہ چہ باید کرد و ہر گاہ کہ امیر الامرا می طلبید بعذر خود اسے و حفاظت ملک تمسک گشتہ لا طائلے خند می نگاشت عماد الدولہ
علی بن القیاس گماستے فاضل از خود و گماستے در ہر اسے سبک خود نشسته ہتشارہ بار فقا سے خود و امر اسے بمقوم سے نمود اما عقدہ
نمی کشود و پیوستہ چشم امید با عانت آصفجاہ نظام الملک داشت و نظام الملک چون از دست مصاصم الدولہ و پادشاہ ہتشارہ
آزردہ خاطر گشتہ بدکن رفتہ بود اتفا سے با صلاح مفاسد این طرف نامی نمود بلکہ سخواست تا کسر شان ارکان سلطنت و عیان
مملکت بہر صورت کہ تواند شد لعل آید و پادشاہ نیا بر سر وطن کہ با آصفجاہ داشت و ہم از ممانعت امیر الامرا رجوع با صفت جاہ و
خصوص نمی نمود بلکہ از قاطبہ امر آتورانیہ بدگمان بودہ کسے را با عانت خود نخواست روز و شب در تذبذب ہمہ را میگذاشت
و بنامی بیچ امر سے درست گذارستہ نمی شد امر اسے بقید و ر و منصب داران معذور کہ در حضور پادشاہ بودہ اند مصدا امر سے
نمی توانستند شد و اکثر سے رالیقت کاری ہم بنود بعضی مثل عمدہ الملک و دیگران بسبب ناخوشی امیر الامرا مصاصم الدولہ
بحال التماس امر سے خلاف مرستے او نداشتند و اگر عمدہ الملک بہادر با مبارز الملک سر بلند خان بہادر کہ جرأت و لیاقت
کار با داشتند چیز سے میگفتند پادشاہ بخوف مصاصم الدولہ کہ در حضور دائر و سائر مدارا لہام سلطنت بود سخن کسے را خلا
مرستے او نمی شنید و ہر چہ بخاطر پادشاہ سے آمد بصمصام الدولہ و عماد الدولہ سے نگاشت و اینہا عن غرض آمیز ہجات
دوراز کار سے نگاشتند و راہ ہتشارہ و اشارہ با پادشاہ و مصاصم الدولہ با رسال رسل و رسائل مفتوح و ہر یکے از امر او
پادشاہ با شد رضا آرزو مند مصالحہ با مرستہ بودند و امیر الامرا استیصال مرستہ از تائب توان خود بیرون انگاشتہ بنا سے
اختیار سیکے از روش و صلح و جنگ بر نامل عمیق و نظر دقیق گذارستہ انفصال معطلہ را ملتو سے و نا تمام داشتہ معاودت
بدل الخلاقہ شہا جان آید و صلح امور میدانت دین مہمن از اتفاقات غیبی و تائیدات ایزد سے خبر تنبیه کہ برطان الملک
جہاد مرستہ با چنانچہ باید لعل آرد و رسیدہ و اندکے خاطر امر اسے مقتدر رسیدہ

مصاف دادن برهان الملک با جماعه غنیمت لیم و نهر میت نمودن آنها با کنال خوف و بیم و برهمکارے مصمام الدوله امیر الامرا بمقتضای احوال طبع غیر مستقیم

برهان الملک سعادت خان بهادر بهادر جنگ با آنکه فقط صوبه دار او ده و دار و نه خواص پادشا هست و در نسبت با سلاطنت مذکوره در فوج و مقدورنازترین مدارج داشت اما نهایت شجاع غیور و مردانه صاحب شعور جویمه نام دنگ والوالغرم با فرزندنگ از شاهده مداهنات مذمومه امر او خیرگه همیشه با نهایت دلنگ گردید و با وجود آنکه حد و حدود پیش مرت شنان گنگا و سر و کار سے با جنوبیان نداشت بجز غیرت عزم رزم همیشه را با خود جرم نموده مستعد بیکار شش گردید فوج خود را همیشه آراسته همیشه از سر نو بیاراست و اسباب حرب و آذوقه آنچه حاجت بود و مناسب دانست مهیا نمود و مع داماد خود ابوالمنصور خان بهادر صفدر جنگ از دار الملک خویش نهضت نموده عبور گنگا فرمود و جازم بود که از آب جناب هم گذشته کمک راجه به اور که تو سل به برهان الملک داشت نماید سبب آنکه همیشه قلعه راجه مذکور را محاصره داشت و ادعای رض به برهان الملک نگاشته است داد نمود برهان الملک در جواب نوشت که زنه از زبون نشوے و داسے و دسے ندسے که انیک رسیدم چون مرسته و بوند یله باتفاق بهدیگر بر معابر و گذر ساسے جناب از دحام داشت عبور شش باسانی و عجلت میسر نشد در راجه مذکور صد مد عظمی از دست مرسته کشید در راه ملهار که سر در اعده با سبے را و بود از آب حین پایاب حبه عبور نمود و در غفلت عقب برهان الملک در آمده از چکله انا و انا موتے باغ اکبر آباد بهر جا آبا و سے یافت سوخته و غارت کرده سجاک برابر ساخت و دست تطاول بقصبه سعید آباد و جالیدیر از نو ده خرابیش سے نمود برهان الملک روز دوشنبه است و دوم ذی القعدہ کله اذ فقه چون بلای ناگهان بر سر را و ملهار تاخته اکثر سے را قتل سه سردار عده نامدار را امیر نموده تا اعتماد پور که چار کرده مسافت بود از تعاقب آنها غان با زنگرفت و در راه از کشته پانچته تا بر افراشت و را و ملهار زخم منکر برداشته با فراریان بدر رفتن غنیمت شمرده بخود راه گریز پیش گرفت فراریان چون دست دپالم کرده تمیز هیچ چیز نداشتند راه معبر جناب که پایاب از ان گذشته بودند بسبب بیوشن و فراموشی کم کرده از گذر دیگر خود را بدریاز دند آنجا چون پایاب بنود بسیار بگرداب فنا افتاده بلاک و نا بود گردیدند ملهار را توسع قلیله از هم امیان نیم جان بدر برده به پاکاه با سبے را و که سه سالار صاحب خروج دکن بود و قصبه کوله آبا و سے سعادت منقل بگو ایارخت ادبار داشت بجا تباہ رسید برهان الملک در تعاقب او ده کرده و بیشتر دور و زمصل لطف و بهو پور بار سے که بنیزه کرده سبے مستقران فقه اکبر آباد این طرف دریا سے چنیل واقع است با سماع آنکه با سبے را و در انجا مسکر وارد میتاخت باین اراده که هر جا تاملانے شود بمقابل و مقابل او پردازد و آب از جو رفته آبر و سے سهند و ستانیان با زارد چون اثر سے از ان ملاعین پیدا نبود واحد از ان جماعه نمود مراجعت بشکر خود کرده دور روز بر آسود و روز سوم در مسکر خود مناد سے نمود که سواران لشکر هر یک چار دوزده آذوقه از ماکول و مشروب با خود گرفته سلاح و کمل همراه شود و خود نیز شکهار او بیاسے پر آب و ناننا سے نچته با قدر سے نان خوب مناسب با فراط همراه برداشت و جازم بود که هر که از ملازمان در خمیه گاه خواهد ماندوم پیش بریده بقتیر گره و اینده خواهد شد و چهارم گران بر انبال و شتران و ضرباسے توپ که سبک بار بوده اند همراه گرفت و آذوقه ماکول و مشروب بر شتران و شتران بار کرده همپراکاب خود داشت و مصمم نمود که اگر غنیمت آنطرف چنیل هم باشد خود را مع فوج بدریاز ده بر سر آهار ساند و دست برود و دهن و مبارزت و لیرانه نماید سامانها سے مذکور سر انجام نمود که مستعد حرکت گردید

ذکر افتخار و بزرگواری شاه جهان آباد و غیره

تبعیت افتاد و تنبیه غنیمت از دست برهان ملک بهادری بجا نعت مصمصام الدوله قاضی و نواح شاه جهان آباد و ظهور خطر اب امر حضور و قرار یافتن مصالحه با نهایت مذلت و خواری

چون خبر جرأت و بیاداری برهان ملک و مغلوبی غنیمت مصمصام الدوله رسید انفعال بسیار ازین مکر کشیده خواست که بهر آنست
 او بر آن خود نماند و پیداکند و اگر نتواند او را هم مثل خود بد نام و رهواسازد بنا برین شتر سواران خود متواتر با مکتوبات مشحون از
 ایمان غلاظت و شداد متعین آنکه من هم غنیمت میرسم تا آمدن من توفیق نماید ما و شما با اتفاق بر تنبیه و مستیصال غنیمت خواهم برداشت
 ز نماز که کار تجلیل و تشایب نخواهد فرمود و فرستاد برهان ملک بهادر را بنیاب رود در قائم امیر الامرا امین وقت سواری
 و تیاره لشکر تذبذب رویداده از اراده خود باز ماند بعد از سه چار روز امیر الامرا امین در رسید حسب الامر بادشاه که بنا بر توب
 مرشد اندیشها داشت و امر اصحاب فوج را بهم و مدافعه او را مقرر فرموده بود و قمر الدین خان هم مع فوج خود بسی کوشش و شایسته
 در راه صوبه امیر لشکر داشت و محمد خان بهادر غنیمت فرنگ نگین نیز با جمعیت خود بطرف غنیمت لشکر سپرد و بعد ملاقات برهان ملک
 با مصمصام الدوله و لعل آمدن ضیافتها از طرفین غنیمت که فرصت شش هفت روز بنا بر تعویقات مذکوره میسر آمد و اضطرار تشایب
 برهان ملک از خاطرش بدر رفت شاه جهان آباد را عالی از فوج تصور نموده همان طرف تاخت و روز سه شنبه ششم ذی القعدة
 سنه مذکوره باب حرا و سپه سالار مرشد و تعلق آباد رسید مردم شهر شاه جهان آباد را از هتود و مسلم که برای پرستش کالکاوها
 آن اجتماع برآمده از دوام و کثرت عظیم نموده بودند بخاطر جمع غارت نموده مال وافر انداخت و شب نزدیک فراخا و قطب الد
 مانده صبح روز چهارشنبه یوم العرفه مینا بازار و کانهاس آبادی آنجا رسوخته و غارت نموده قریب بدو پیر روز مذکور قبضه
 بالمرات راج نمود و کوشندگان مجروح کالکابشر رسید خبر ورود مرشد و قتل و غارت که نموده بود و زبان حال و مقال غالب رسا
 و مردم شهر را با استماع این خبر و مشاهده حال حریجان مضطرب از دست و پیش از سر رفته هول عظیم و نهایت خوف و بیم شتو
 گردید بادشاه عجب سپاه امر او ارکان حاضر را که قلیل جماعه بود امر به بیرون شتافتن بر کتبیه و مدافعه مرشد فرمود امیر خان
 در راجه بخت مل و میر حسن خان کوکلتاش و منور خان برادر و شهن الدوله و عبدالمعبود خان و شیوننگه سردار رساله عنبره
 و دیگر منصب داران حسب احکام برآمده نزدیک کلبه و تال کثوره جا مناسبی متصل بشهر دید و صفوف آریاسته رو برد
 غنیمت پست و نواز جمله میر حسن خان و شیوننگه که جرأت با عدم تخریب و قلت شعور داشتند قدم پیشتر گذاشتند بهر خنده ملک
 که هوسنیا تخریب کار بود و ممالعت نمود که در جنگ مرشد مخصوص چنین اوقات پیشرو بهیا مناسب نیست یکجا بوده مدافعه باید کرد
 هر دو مغرور به شعور نشینند اندک مسافتی پیش رفتند مرشد اول کم کم نمایان گشته و لطف خود کشیده چون دور تر بردند از چار
 احاطه آن جماعه نموده لبر سیف و سنان در میان گرفتند شخصی از هم ایسان میر حسن خان مجروح از میدان برگشته با میر خان
 و زبان بلعن تشیع کرده آواز داد که استاده چه تا شامی نماید سیدللمام گشته شد امیر خان که خوش طبع بند که گو بود شیوه
 گفتند که خود در آن وقت هم ارگن غاده در جواب گفت که ما را دود و دزدی امام کاسه اند نام سیر و هم اگر گشته شود مانع ندارد
 چون مردم سینه جنگ اسب مهارت ندارند کثرت مقتول گشته میر حسن خان خود با بعضی باقی ماندگان مجروح از میدان
 برگشته زبان سلامت برد و هم ایسان بقیه پیش برهان ملک سپه دیان بجا نماند خود رسیدند و امیر خان و غیره
 امر انعام بجای خود ستاده شب بجهت باد آمدند و خبر استیغز شاه جهان آباد و تاخت مرشد کالکاو و غیره را امر کشیدند

در دور شاه جهان آباد باندک قرب و بعد منتشر بودند ششینه یا مویته را مقابل خود ندیده باندیشته نهالی پادشاه سیرکی ایلغار کرده بفرست
 شاه جهان آباد شقاوت اعتماد الدوله که از همه نزدیک تر بود و زودتر رسیده آخر روز چهارشنبه ششم ذی الحجه بامر شهبانندک جنگی نمود و مرسته رفت
 عقب توشت برهان الملک از اکبر آباد روز سه شنبه ششم ذی الحجه بایلغار گوینده روز چهارشنبه بعد طے مسافت شقت و پنج کرده بقصبة پلست
 متصل شهر دارم خلفه رسیده دقیقه نمود روز دوم از ناخن مرسته که عجب اصحی بود و در جوار دار الحلافة نازل گردید و مصالحوه نیز سهر او نموده متعاقب
 و رسید روز سوم نیکش نیم باین عساکر محق گردید چون غنیم ضرب دست برهان الملک دیده و آب شیشرش چشیده بود اتفاق اجاب این همه فوج شنیده
 و خود تابعت ندید و گرانبار هم شده بود چاروناچار بقصر قصبة ریواک و پانواوپی رفته بود و قصبة را چنانچه خواست غارت نموده از رخ و بن بفرستاد
 راه بگجرات و مالوه که ملک مسخر کرده او بود رفته در راه میج جانپایید چون لغیر برهان الملک دیگرے راهوس لغاتیب و تنبیه
 انما در سربو دهر کیے بعدرے متمسک گشته از جایی خود نه ضبید پادشاه و وزیر و امیر الامرا بادن چوتنه راضی گشته طغای شوم
 فساد را اصلاح امور شمرند و پادشاه آصفیاه نظام الملک را بانه مباسه مفساد مرسته و اختلا لمانے دیگر دانسته و از عهد او
 بر آمدن دشوار شمرده و بجوئی او ضرور دانست و در سنه خمسین و مائتة بعد الف با رسال شقه باسے اشفاق و عطا خطاب
 آصفیاه و منصب و کالت مطلق و اضافت منصب شست هزارے و دیگر دلبیرے و دلدار بها نموده طلب حضور فرمود او سپر
 خود نظام الدوله ناصر جنگ را نائب صوبه باسے دکن نموده روانه حضور شد چون خبر آمد آمد نظام الملک از دکن او مصصام لہ
 امیر الامرا قبل از ورود او معامله مصالحه را بامر مرسته طے نمود تا پاسے او درین کار در میان نہ آید مشروط آنکه مرسته تابع حکم پادشاه
 و فرمان پذیر امر حضور بود و تبعیت او امر آصف جاہ نماید مرسته ناچیزے و سبے تمیزے امر ایدیه کار خود را از طرفین چنانچه
 باید بخت و محکم ساخت بعد چندے آصفیاه بشاه جهان آباد رسیده روز و شنبه شانزدهم ربیع الاول ششاله سحرے بروج روز
 بر آمد ملازمت پادشاه نمود و در پنجشنبه سہم ربیع الثانی طلعت صوبه دارے اکبر آباد و مالوه تغیرے بسینک و باجی او
 فبازی الدین خان سپر آصفیاه مرحمت شد روز جمعه سہم ربیع الثانی خبر مردن عبدالصمد خان رسیده طلعت ماتمی با اعتماد الدوله
 عنایت شد و علاج ماتمی و بجائے صوبه لاہور و ملتان بزرگیا خان حلف عبدالصمد خان و دیگر ورثه او بلاہور ارسال یافت
 حسب الامر پادشاه ارادہ تنبیه باسے را و نموده باکبر آباد آمد و محے الدین قلی خان را که از بنا کرسعدا شد خان وزیر و منجملہ قریبا
 آصف جاہ بود نائب صوبه اکبر آباد نموده عازم مالوه شد و از مبر اکبر آباد عبور دریا سے جنبنا نموده و از انما دہ دکن پور گذر شسته
 زیر کاسے دوباره عبور جنبنا نموده در ملک بوندیلہ در آمدہ راجہ آنجا را با جمعیتے سہم کاب خود کرد و بعد طے منازل بہ بھوپال کہ از
 توابع صوبه مالوه است رسید باجی را و ہم با فوج سنگین از دکن استقبال نموده در ماه رمضان سال مسطور بسواد بھوپال با
 کشت و آتش مبادل و قتالی اشتعال گرفت درین ضمن خبر قرب و وصول نا در شاه باصفیاه رسید و آصف جاہ مصالحه را
 بر مجادلہ ترجیح دادہ زود بشاه جهان آباد گشت *

مقتول شدن سید الدین علیخان مرحوم بعد اوت اعتماد الدوله و شقاوت عظیم خان شوم

امر اتفاق پیشہ حضور کہ نبرہ از حمیت و ایمان نداشتند چنین فتنه باسے بزرگ مذکور را سهل و خود شمرده همیشه در فکر تنبیه
 امثال خود مشغول و ہمین اعمال مسرور و مشغوف بودند و بشوئے کینه دیرینه از قتل مسلمین مساوات سپه والی نداشتند چنانچه
 در ہمین ایام سید الدین علی خان کہ از سہر اسے قطب الملک کتارہ کشیده بوطن خود آمدہ در خانہ انزوا گزیدہ بود و بطلب

مداخلیکہ از جاگیر قدیم و نعلقبہ موروثہ او میر علی آمد معاش خود سے گذرا ایند و باسیج کس کار سے نہشت سدر سے کہ رازق
العباد با و دادہ بود با اکثر پاشک تگان و عجز و ضعف سے منتیان دودمان تقسیم نموده اوقات میگذرا ایند عمارت اولہ
و غیرہ تورانیان کہ عداوت سادات را سرمایہ سعادت خود نسبتہ بوجود احد سے از اقربا سے امیر الامرا حسین علیخان
بہادر مرحوم را سے نبودند براسے قتل و استیصال سیف الدین علیخان بہانہ سے جستند بدین جہت اعتماد والد و کہ شہت خان
نام نخصے را فوجدار سے چکلہ مہارن پور دادہ بخصیصے ضیاع و اقطاع سیف الدین علیخان و غیرہ منتیان امیر الامرا
منغور مذکور مقرر نمود آن سبے شہت فوجدار سے مذکور رسیدہ دست تقدے و پستم بر اولاد سید ولد آدم دراز کردہ
خواست کہ سیف الدین علیخان و غیرہ سادات را بقوت لایموت عاجز و محتاج گرداند از دست تقدے آن محروم
از ایان بیچارہ با سجان آمدہ چون سیج گونہ از چنگال اور با سے نزدیک علاج گشتہ بمقتضا المعذور معفو بدافعہ و مجادلہ
پیش آمدند و آن بدبخت بجدال و قتال پرداختہ رخت حیات بدار الملک مہمات کشید اعتماد والد و عظیم امیر خان کہ
کشتہ شدن جان نثار خان و متصرف شدن بکونت و اثر او ناموس اورانگ و عار شمر وہ تدارک و انتقام از
کافر خون آشام ضرور نمیدہستند کشتہ شدن شہت خان از دست سادات کہ بعض ناچار سے دلا علی سے بعل آمدہ بود ^{الدولہ}
نایت مذموم و بددش وزارت و مارت خود گران شمر وہ قتل سادات عالی درجات را اہم مہمات دانست و نائب ابن
ابی سفیان عظیم امیر خان را سالار فوج نمودہ باقیہ فوج شام کہ عبارت از جماعہ تورانیہ و علی محمد خان روہیلہ باشد مع
فرید الدین خان و عظیم امیر خان فاروقی شیخ زاد ہا سے لکھنؤ سے کہ فوجدار مراد آباد از طرف قمر الدین خان بودند قبل
و عارت سیف الدین علیخان و غیرہ سادات بارہ ما مور نمود آن بدبختان سبے دین بادل پر از کین بوقت اکل طہ ویز
رسیدہ صفوت حرب آریستند سیف الدین علیخان با متحد و از برادران و ہمراہیان کہ در چنان وقت نازک توفیق
زفاقت یافتند ناچار آبرو سے خود را پاسدار سے نمودہ بمقابلہ شتافت و با وجود قلت اخوان و انصار و فقدان توپ
و توپخانہ کہ آلات کارزار است دما از روزگار نا بکاران عذار بر آوردہ عظیم امیر خان را با فوجش از پیش و برداشتہ چند
میدان گریز نمایند و اعادے دین و دولت منہزم گردیدہ قریب بود کہ بمقر شہتانیہ کہ ناگهان فوج دیگر از افغانہ ملانہ
کہ عبارت از روہیلہ باشد پہلو سے سادات چون عرض دات لہجہ پیدا آمدہ بشک سبوق و بان سیف الدین علیخان
بہر ایامیش را شربت شہادت چنانید بعد ازین شقاوت بی حیائے و بے شرعے را کار فرما شدہ با بادی قصبہ جانشہ
کہ مسکن قدیم سیف الدین علیخان و آباد و اجداد و الاثالش بود در آمدہ دست عارت از استین کین و شقاوت پرورد
برخانہ سادات ریختند و آبرو سے ایمان خود را بہ نبال و آل ضرب عیال و اطفال تعزیت میدہ ہا سے مستورہ با خاک
کلفت و کدورت آمیختند شور و نشور و غوغا سے محشر در قصبہ جانشہ ہوید اگر دیدہ از دست برد کین آن ملاعین نالہ ویز
مطلوبین از خانہا سے اولاد پیغمبر نعلبک ہفتین میر رسید از معتد ان سموع افتادہ کہ در ان ایام علی التواتر سے شفق صبح
و شام بہرتیہ از یاد و شہتاد داشت کہ گویا دامن فلک جفا کار آلودہ خون مطلوبان و دیدہ بیل و نثار بہر نام آن ابرار
خون فشانت ازین ستمیکہ بر سادات رفت و شدت حرمت شفق کہ بر آسمان نمایان گشت تجریہ کاران روزگار و علامت
شہ اسان دہور و اعصار مہرہ فن تخم و ناظران اوراق تقویم سے گفتند کہ در عوض این ستم گزبردیت سید انبیاء بی باکی و زہر
تیرہ دین و عظیم امیر خان ملعون رفتہ یقین است کہ قتل عام و سنگ داسے و افرینا بر انتقام بعل خواهد آمد * * *

راه یافتن سستی بسیار در بند و بست کابل و ختلال پذیرفتن در نظام صوبه مذکور و برخاستن از ضبط طرق و مسالک انصوبه و فتح راه مادری شاه بسفایت امر او پادشاه و ورود سفرای ایران

چون اقتدار مصمم الدوله در حضور انور و دو عوج حاج عجمی در طبیعت او مرتسخ بود در بر کار بر آنچه می اندیشید و صلاح کار بر عم غلط کار خود می فهمید باعث فساد آن کار گردید و مناسب آن عجلاله لبتور میر سید ازان جمله آنچه با سرشته با بعل آورد و رقمزده قلم و قلع نگارش اندک از بسیار موشی نمونه خروار بود ازین قبیل است تصرفاتیکه در مصارف صوبه کابل عدم احتیاطیکه در رسیدن دستحکام ضوابط آن ملک و سلب اتفاتی که در حفاظت طرق و مسالک آن صوبه نمود و باین جهت مفسده عظیم که ورود پادشاه به بند و ستان باشد رویداد چه اگر از حالات آن صوبه دانسد از طرق عبور و مرور دستخفا آن غافل نمی شد و هر چه در راه آنجا می بایست بعین می آورد احتمال داشت که پادشاه اراده این را نمی نمود و اگر احوال می نمود عبور او از آن راهها باین آسانی که رویداد نمیشد تا صرخان صوبه دار کابل مرد صالح غافل از شرم و کارش با شکار بود و بر گاه از شکار مراجعت میکرد و بعد از آن وقت اشتغال می نمود و نخواه نقد سے صوبه کابل که از حضور میرفت مصمم الدوله اهل کابل ارسال مبلغ مذکور بجهت و دست موقوف فرمود و خبر راه و دره هایش از صوبه دار غافل میگرفت نه امیر الامرا را پر دایمی آنجا بود ازین سبب تحفظان در راه نماندند و بنا بر شتهار سستی سلطنت اندیشه باز پرس از دل نوکران و عمله سرد کار برخواستند کسی را از کس خوشی و دهر است و غرض و التماس نماند بود ازین جهت هر که بر جا هر چه میخواست میکرد و از راه هر کس که میخواست می آمد و میرفت نه پادشاه و امر اخیر سے میر سید و نه پادشاه و امیر الامرا از جاسی سپرسید که چرا خبرش نرسید از عجایب واقعات آنکه سلاطین سلسله علی صفوی را با سلاطین سنی مطلقاً رجوع در هیچ باب گاه نبوده و یا بر پادشاه و پهلوان سپه او که مورد اتفاتی خاقان مصطفی سے نسب بهمال ابوالیقین شاه اسمعیل صفوی و سپه دارا گویش شاه چغتای شاه طهماسب پوزه اندر بر عالمیان ظاهر و آشکار است با وجود فقدان جمیع اغراض سلاطین صفویه بنا بر پاس شیوه مردی و مروت راه ارسال سفر و مراسلات متضمن تعزیت و تعزیت مسلوک داشته است چنانکه اسم گمانگت و اتحاد می نمودند و ازین طریق بنا بر حرمان از اوصاف آدمیت و وفای این سلوکها معمول نمی گشت چنانچه با وجود شیوع یافتن حوادث و فتن در ممالک ایران و مسلط شدن شاه طهماسب ثانی بر تخت سلطنت موروثی بعد تبنیه افغانه و استیصال اخراج پغندان محمد شاه را بر گزرم پرسش و تمییزی بنحاطر گذشت بلکه با پیش افغان راه آشنائی و و داد مسلوک داشته و با حسین سپه پوس مذکور نیز در او آخر که ضابطه تدار شده بود با آنکه بلتان لشکر کشید و در قتل و غارت و خرابی آندیا تقصیر کرده باز گشت نوشته طریق مراسله مفتوح شد و شاه طهماسب با وجود دوری از اغراض بعد از فتح اصفهان و استیصال افغانه یکی از امرای رسالت هندو فرستاده و قانع آن ایام را اعلام نمود و در نامه شکار سے خنده بود که چون مخاذیل افغانه خائن این آستان و در زو این دیار و الحال بنظر اسے خود رسیده بقیة السیف در پیریمت و فرار اندازیم لشکر ظفر اثر ایشان را اگر نیز گاه می سوکنند و ستان نیست باید که آن در بران راه و جاسے نداده گذارند که بان عدو دور آسند با جمله محمد شاه پس از چند سے نامه متضمن بنحان بقیروغ نوشته ایلمی را سفر و ساخت و بعد از جلوس شاهزاده عباس مرزا بسجاسے پدر و الا که باز سیکه از امرای سفارت هند متعین شده همین بنحان در نامه او نیز مندرج بود پس از مدتی ویرانیز حضرت العزاف داده همان قسم کلمات که نفس الامر سستی

نداشت گذاشته بود. آنچه چند سکه که نادر شاه بر تخت سلطنت ایران ممکن گشته یکی از معتبرین قزلباش را نزد پسران الملک که عظم امر بود فرستاده بر عهد ستاد او سپرد و نامرگنا گماشته بود و فرستاده مذکور را بعد از ورود این مملکت در دکان غارت کردند و نهب را التماس تمام ارایشان بسند و شفقت تمام خود را رسانیده ادکس فارت نمود اما خود قدرت مراجعت نیافت محمد شاه و امر آهنگار و منزل ایچی های ایران سله در سپه و پادشاه شدن حسین افغان و ضبط او قلعه قندهار را و تاختن صوبه بلقان و حدود آن مشوش گشته آصفیاه را که در میان اینها گرگ باران دیده و سرد گرم روزگار سپیده تحریه کارلیل و نهار و امیر عمده سپه سالار و از اصحاب کبار محمد او رنگ زریب عالمگیر بود از دکن طلبیده شسته رخصت انصاف بصوبه پیش نداده پیش خود میداشتند تا اگر ساخته پیش آید و نشوید رونمایید بصواب دید او راه روند چون نادر شاه بقندهار رسید آن قلعه را فرو گرفت محمد خان ترکان را که از امر اسے صفویه بود باز بسنارت فرستاده سخنان گذشته را اعاده و گله از بهنجار سابق نمود چون لشکر جهان اباد رسید نام برسانید و می را توقیف فرموده از جواب ساکت شدند و چند آنکه او اهلدار رخصت میکرد سود داشت گاسے در اصل نوشتن جواب تردید داشتند و گاسے در اینکه اگر نوشته شد نادر شاه را بچه القاب باید نوشت تمجید و سرگردان بودند و بقیته اینکه توقیف محمد خان را از تداویر ملکی شمرده توقع آن داشتند که شاید حسین افغان با متحصنان قندهار بیز نادر شاه ظفر یافته ویراناجیز و منظم و آواره سازد و جواب نوشتن حاجت نماند چون محاصره قندهار با بھول کشید مراجعت محمد خان نیز بتوقیف افتاد نادر شاه فرمائی بوسے نوشته مصحوب چند نفر سواران سریع السیر فرستاده از وسے سوال حقیقت حال وسے در حصول جواب و امتحان نمود چون جواب صادر نمیشد و رخصت نمی یافت اثر سے بران مترتب نگشت با جمله چون محاصره قندهار قریب بیکی سال رسید و شهر نادر آباد در جنب آن تمام یافت نادر شاه بفرمود تا لشکر قزلباش بران حصار هجوم آورده بر بروج صعود نمودند و افغان بے دست و پا شده آن حصن استوار مفتوح گردید و آن قوم مقتول گشته حسین افغان مذکور مقید بازندان فرستاده و در عرض چند سال از ان زبان باز که افغان خند و شیر از منظم شدند همواره از هر طرف جمیع ازان قوم پراکنده بھندوستان درآمد و در هر جا سکنی و اکثر در سرکارات ملازم شده و دخلی سپاه گشتند علی محمد خان معروف بروھیل که در جنگ عظیم آنته خان با سید سیف الدین علی خان رفاقت و اعانت عظیم آنته خان نمود و مورد التفات اعتماد الدوله گردید و بعضی محالات جاگیرات و خالصه را بطور ملکیت قابض و متصرف بتوجهات وزیر گشت اگر چه پسر خوانده افغانی و در نسبه از قوم جاٹ بود اما چون مرد صاحب جرات و شخص صاحب اراده باشعور بود همین افغانان در وہیله های گرنجه قندهار و اطرافش را با خود رفیق ساخته بنام روھیله آنته خان را از جملع آنها اقتدار یافت و ملک بسیاری را مثل آنوله و سنبھل و مراد آباد و بداون و بریل و غیره متصرف گشت اتحی تکلیف ممانعت که بچند شاه سے نمودند بیرون از حوصله وسع و ضبط وسے بود چه دره های کابل و ضبط و از نارسائی صوبه دار و بے خبری امر او پادشاه و عدم التفات باحوال آن و موقوف نمودن تنخواه نقد سے و مصارف مقرره آن از انتظام افتاده کسے را از جور و مرور کسے خبر سے بنود صوبه دار خود در پیشاورد و او سے قلعه دار سے در قلعه کابل سے بود کرا مجال ضبط راه و کد ام کس مطلع و آگاه بر احوال متردین و مفسدین بود که تدارکش سے نمود هر گاه مثل نادر شاه سے در پہلو سالها نشسته باشد و کسے با ستعلام احوال و دستکشاف ضار و سراسر او نه پردازد و بر اراده اش اطلاع نیابد ظاہر است که بچه چیز دیگر ضعیف و پایان احوال این قسم بجز این چه خواهد بود نادر شاه بتخریب قلعه قندهار فرمان داده مردم بازار و سکنه آنرا بنیل و آباد سکنے فرمود و بصوبه غزنین و کابل و در حرکت آمده کو تو ال قلعه کابل را پیغام داد که مارا بمملکت محمد شاه کاری نیست اما این

چون معدن افغانستان و مسدود کے گرنیجان نیز با ایشان پیوستہ اند غرض استیصال این قوم است ہر اس بجویش راہ اندازہ در
 مراسم ہمانندار کے کوخند و خود بکنار شہر کابل نزول نمود کو قوال و کابلیان مستعد جنگ و جدل شدند و نصیحت و پیغام ایشان را سود
 نگرد فوج از قزلباش قبل ایشان و تخریب قلعہ مامور گشتند مہموران بجزو حملہ و بنیاد تخریب بر سبج فریاد الا مان بر آوردند محصور
 امان یافتہ قلعہ را خالص نمودہ بر میتی پرداختند دوران جد و جہد با افغانہ فراہم آمدہ بودند شکر بر سر ایشان رفتہ قلعے تہذیب
 نادرشاه از توقیف محمد خان ایلمی بجاہت آزرده شدہ چند کس از معتبرین کابل را زبائے پیغام دادہ بشاہ جہان آباد و در دست
 کہ بہ پادشاہ و امرا برساتند و خود در کابل توقف داشت فرستادہ بلا ہور آمدہ بشاہ جہان آباد رفتند و کسے سخن از ایشان شنید
 و اگر شنید نفہمید از محمد بن مقبول القول سموع شدہ کہ ہر گاہ از زبان کابلیان مذکور با دیگر مسافر یا شعور کہ از ان طرف کیر پید
 و کسے اخبار و پیغام نادرشاه شنیدہ تا با میر الامیر سائید خان دوران التفاسی نہ کردہ با ستہز امیگفت کہ با م خانہ ک
 مردم مرتفع است باین سبب مغلان و قزلباش را از دور سے ہیند و رفا و محتاجین او و رود کابلیان را سازش و قزلب
 اعتماد الدولہ و آصفجاہ وغیرہ تورانیان نفہمیدہ فرستادہ کاسے نادرشاه و بے غرضان منہی را فرستادہ ذکر یا خان تورانی
 کہ نیز نہ اعتماد الدولہ و صوبہ دار لاہور بود تصور نمودہ بر مردمیکہ تصدیق این خبر سے نمودند استہز او حمل بر خفت عقل او سیکردند
 چنانکہ امیر الامرا چنین و عقل و نفہمید او و ہمراہیانش این باشد است حکام ارکان دولت و سرانجام مہام سلطنت آنجا را تاشا
 باید کرد کہ در چہ فریبہ تواند بود و فاعتبر و ایا اوسے الایصار نادرشاه باز از کابل یکے از لشکریان را دہ سوار ہمراہ دادہ بسقا
 فرستادہ چون بجلال آباد رسیدہ در خانہ فرود آمدند جمعے از تہ کاران آنجا برگرد آنجا نہ ہجوم آوردہ اول سلاح ایشان را در فرود
 و آخر دہ کس از ایشان را کشتہ یکے فرار بہ کابل نمودہ صورت واقعہ باز نمود و مدت اقامت نادرشاه در کابل ہمینا بہفت ماہ
 رسید و افغانہ اسخود در اتر و قتل نمودہ از استماع خبر کشتہ شدن آن دہ نفر بقرار شد و محبوب جلال آباد نصفت کرد و آن
 شہر را قتل عام فرمودہ خلقی ابنوہ ناخیر شدند و از غراب اینکہ برای رئیس قاتلان دہ نفرند کو خلعنی از سر کار محمد شاہ مہر شدہ بود
 کہ ارسال کرد و قتل عام جلال آباد عائق آن شد از ان روز کہ خبر ورود نادرشاه بکابل در ہند شیوع یافتہ بر خان دوران امیرالاک
 و نظام الملک تجار بہ وسے معین شدہ در شاہ جہان آباد اقامت کشتند و آوازہ توجہ خود عاقرب بسوسے کابل منتشر
 می ساختند و این نیز بر عم ایشان از تہا بر ملکیدہ بودا آنکہ نادرشاه از جلال آباد بصوب پشاور در حرکت آمد

**ذکر جنگیدن ناصر خان بانادرشاه و مغلوب شدن بیکنا گاہ و رسیدن نادرشاه بلاہور و
 مغلوب شدن زکریا خان و پیشک مدن نادرشاه و معالما تیکہ اورا با محمد شاہ رویداد**

ناصر خان حاکم صوبہ کابل با فوجیکہ داشت بر سر راہ رفتہ و افغانہ بسیار آن حد و در نیز فراہم آوردہ کہ یو ہاسے صعب بود و ہاسا
 تنگ مثل ذرہ خیر و غیرہ را با عقائد و خوبیش حکم و مسدود ساختہ مستعد محاربہ بلنا در شاہ نشستہ بود نادرشاه بوسے پیغام کرد کہ
 من در فلان روز خواہم رسید بہتر آنکہ از سر راہ بر خیز سے سخن در گرفت و نادرشاه روز موعود بر رسید و خلقی ابنوہ از افغانہ
 و فوج ناصر خان بوادسے ہلاک رفتند و خان مذکور زندہ و مجروح بدست قزلباش گشتہ گرفتار شدہ خود حاضر نمود قزلباش گرفتہ
 پیش نادرشاه آورد و بعد از چند روز اغراز خلعت یافت و نادرشاه بہ بلدہ پشاور نزول نمودہ از آب ملک گشتی عبور نمود
 در مملکت پنجاب خاصہ شہر لاہور فرز ع قیامت بر خاست و آن مملکت بجم آبد ہر کس دست لغارتشا و لغا بر آورد و چندین

قطع طریق شوارع و محلات را فرو گرفته با هم ستیزه و نیز راج بود تا در شاه چون بکنار لاهور رسید زکریا خان حاکم لاهور بصیحت خود منور گردید با ابنوه فرسب که داشت و استعدا و یکدیگر بود بر لب آب راو سکه که متصل شهر سیکندره اطراف خود مضبوط ساخته صفت آرا گردید کیفیت صاع و خبک اهلان هر دو از غراب است القصد تا در شاه با فوج از لشکر اسپ در آب رانده بگذشت و چند سوار قزاقش بر سپاه لاهور تاخته شجاعان و بہادران ایشان که در سوار سکی ماہر تر بودہ اند بگریختند و باقی ہم بر آمدہ متلاش و متحیر شدند آخر حاکم با منسوبان قلعہ درآمد تا در شاه با سپاہ متصل بہ شهر نزول کرد زکریا خان عریضہ نیاز و اعتماد فرستادہ اتمام امان نمود و محصور تا در شاه آمدہ عزت و حکومت یافت تا در شاه جمع را در قلعہ لاهور گذارشتہ بصیحت باہمان آباد و حرکت آید

نہضت نمودن محمد شاه از شاہجہان آباد و رسیدن بکر نال ماجراجنگ جلال کہ در ان سیدین آباد شاہ رویداد

محمد شاه با جمیع امر اولشکر چند گاہ بود کہ از شهر برآمدہ بتانی نام سے آمد و قریب ہر ماہ چار منزل رستے نمودہ در موضع کرنال چار منزلی شاہجہان آباد بر لب نہر آوردہ علی مردان خان مسکرمند و توپخانہ گردشکر چیدہ توپہار با ہمہ بیکر زنجیرہ بند نمود و مجبور بود تا در شاه دوسہ فوجت نیز از لاهور تا رسیدن بلشکر سہستان پیغام روانہ ساختن محمد خان ایلیچے خود بچوشتان خود ایلیچی مذکور را ہمراہ دہشتہ نہضت نمی نمودند و در انوقت معلوم نمے شد غرض از نگاہ پشتن او صیحت مصمصام الدولہ را جبہ جسے سنگہ سوانی وغیرہ را جبہ ہاسے را جبوتیرا کہ نہایت اعتماد بر شجاعت و رفاقت آنها داشت ہر چند درین جنگ با عانت خود طلبید غدر با پیش آوردہ بر وعدہ ہاسے امر فرود آئیت و لعل گذرانیدہ احد سے از جاسے خود بجنید و پادشاہ و امر را چشم امید وصول بران الملک بلشکر فرس راہ انتظار بود و تا در شاه مع فوج خود ہر چند نہایت قریب رسیدہ بود اما در لشکر پادشاہ سہستان احد سے را از خواص و عوام خبر وصول موکب او کہ یکجا رسیدہ معلوم نمود تا آنکہ روز سے ملاکان وغیرہ کہ سہ چار کر و سہے لشکر بر آ آوردن گاہ و دیگر کار ماہر روز بیرون می رفتند پنج شش ساعت از روز بر آمدہ چند کس از انجا مجروح و منتش الحواس مبتلا بہ قراولان فوج قزلباش و خوف ضرب دست آنها بلشکر رسیدند و غلغلہ آمد آمد تا در شاه اشتہار یافت و تنگہ عظیم و نہایت خوف و بیم در لشکر پیدا گشتہ آتش انتظار بران الملک نیز تر گشت

رسیدن بران الملک در لشکر محمد شاه و اشتعال نامرہ حرب جنگ بدون ارادہ آہنگ

در ہمین اثنا خبر قریب وصول بران الملک بہ پادشاہ و امیر الامرا رسیدہ روز سہ شنبہ پانزدہم ذی القعدہ سالہ ہجری سے خانہ دران با استقبال بران الملک بہ ہم گرو سہے لشکر شافت و بران الملک را ہمراہ گرفتہ بلازمت پادشاہ آورد و بعد بلازمت مورد الطمان و مرحمت گردیدہ ماہر شد کہ متصل بلشکر امیر الامرا فرود آید بران الملک بجاسے ماہر رسیدہ انتظار خیمہ و بنگا و خود کشیدہ تاکمان خبر رسانیدند کہ بعضی از فوج نا درشاہ بر بنگاہ او تاختہ قتل غارتش سے نماید بران الملک باستماع این خبر مضطرب گشتہ بصمصام الدولہ پیغام فرستاد کہ چنین بودیدادہ من سبب حمایت فوج و سبب خود میروم راز جا یکے ستادہ بود حرکت نمودہ پیشتر اند مصمصام الدولہ پیغام بران الملک پادشاہ و پادشاہ با صغیاہ گفتہ فرستادہ اصفت جاہ در جواب معروفند ارشت کہ نگی از روز باقی ماندہ و لشکر بران الملک از ماندگے راہ نیا سودہ صلاح و دستیز و آویز امور نیست بران الملک حکم شود کہ محبت را کار فرما گشتہ سبب خود باشند و فرود آئیت مجبوسے توپ توپخانہ را پیش رو گذارشتہ بر سردنمن باید تا جنگ

تا باقبال پادشاه سے کار سے از پیش برده آمد محمد شاه همین جواب با مصمصام الدوله گفته فرستاد مصمصام الدوله چون تعاضل و سهل انکار کے
اصفاغیا نمود و پادشاه گفته فرستاد که برهان الملک دور تر رفتہ چہ عجب کہ بادشمن او نیک باشد چنین فدوسے جانفشان را کشتن بلادن
واعانت نہ نمودن بعید از مرصے و مرودت و خلافت قانون دولت خواہے و مصلحت است دیگران ہر چہ خواستہ باشند بکنند
من خود ملک برهان الملک میروم این گفت و بر فیل سوار کہ موجود بود سوار شدہ با ہر اہمیان خود مع تو پختانہ جلوسے و سهل انکار کے
از لشکر برآمدہ متوجہ پیشتر گردید دین عرصہ رعبے از روز ماندہ بود کہ نزدیک برهان الملک رسیدہ و در پہلوسے ہم ہنفاصلہ ہم کردہ
البتا دندنا در شاہ لشکرید قسمت نمودہ بعضی را در مغرب خیام خود گذاشت و با فوج بر سر ایشان راند و قشون سوار سے
خود را سہ حصہ نمودہ یکے را ہر اہ خود گذاشت و دو حصہ را بجنگ دو امیر کبیر مذکور را مور فرمود ہما در ان قزلباش بر سر امیر الامر
تاختہ شروع تباہتن و زدن و انداختن نمودند و دو ساعت جمیع لشکر مصمصام الدولہ و برهان الملک ہم برآمد و ہر اہمیان امیر الملک
اکثر کسان کہ نام آور بودہ اند مع مہر خان برادرش بکار آمدہ سفر آخرت گزیدند از ان جملہ بود سپہ کلان مصمصام الدولہ و علی ہذا
دشاہزاد خان و یادگار خان و سرزاعاقل بیگ کمل پوش مع حدود در قاسا خود میر کل و ملت میر شرف و رتن چند سپہرا کوٹخان
پشیکار میر بخشے و غیر ہم د امیر الامر امجروح و بہوش ہما ہے معدود سے از رفقہ کہ لقبیہ السیف بودہ اند از میدان برگشتہ
سر شام بلشکر رسیدہ و از خوب نظم و نسق کہ امراد سلاطین منہم در اند قبیل از رسیدن امیر الامر الملشکر خیمہ و سہاب خزانہ اولشکر یا
نارت کردہ اثر سے از اردو سے مصمصام الدولہ بر جانماندہ تا آنکہ بعد رسیدنش سرمایہ میسر نمود کہ لاش نیم جالبش را فرد آورند آخر
از جائے چو بیدست آوردہ بر پانمودند و امیر الامر ارادہ آنجا کہ استند اعتماد الدولہ و آصف جاہ و خواجہ ہر اہیان علی پادشاہ
برای پیش و عیادت آمدہ تا سفت و دعا بقا سے عمر و دولتش سے نمودند مصمصام الدولہ کہ اندک بہوش آمدہ بود چشمی واکرد
بہنایت ضعف جواب داد کہ ما خود کار خود را تمام کردیم شما دینید و کار شما اینقدر میگوئیم کہ پادشاہ را بلاقات نادر شاہ و نادر شاہ ما
لشاہجہان آباد نخواہید برد و بخو کہ دینید و تو ایند از ہمین جا این بلار اگیر دینید اصفاغیا و اعتماد الدولہ بعد گفت و شنید برخواستہ
نجاننا سے خود رفتند و مصمصام الدولہ روز سہ شنبہ نوزد ہم ماہ مذکور بدار البقا انتقال نمود و برهان الملک کہ در میدان ایستادہ و
ہر اہمیان نش یعنی کشتہ کشتہ ثقیۃ السیف با اضطراب با ہم مجتمع و متحیر بودند لشکر قزلباش از چار سو هجوم آوردہ کے از انہا کہ جوان
نوخاستہ از اترک نیشاپور ہم وطن برهان الملک بود جرات نمودہ نیہ با کاندہ روبرو سے نیلش آمد برهان الملک کہ تیر تیر
جوان مذکور بانگ برو سے زدہ گفت محمد امین دیوانہ شدہ با کہ میجگے و یکد ام فوج اعما و داکو نیز و ابر زمین زدہ اسپ خورا
بہ نیزہ لبست و از خانہ زین حبسہ ریسان ہوج میل گرفتہ ہر عار سے سوار سے برهان الملک برآمد برهان الملک کہ از ضابطہ این
واقف بود موافق آداب آنجا اطاعت نمود و اسیر چہ تقدیر گردیدہ ہمراہ لشکر قزلباش بجنور نادر شاہ رسید نادر شاہ عنوقصیرت
اد فرمودہ مور و الطاف و عنایات ساخت و چون شام شدہ بود شاہ از میدان برگشتہ بلشکر گاہ خود رفت برهان الملک کشتہ شد
مصمصام الدولہ شنبہ متوقع مرتبہ امیر الامرالی کہ ہمیشہ از روستے آن داشت گردید و سخنان مصلحت انیر سناست وقت بانادر شاہ
گفتہ بگرفتن مبلغ دو کرو روپیہ خوشنود و راستے ہما لحد و معاودت نمود و بنا برین گذاشت کہ اصفاغیا آمدہ مبلغ دو کرو روپیہ
وہ و نادر شاہ معاودت نماید رقمہ متضمن این پشت پادشاہ و اصفاغیا نگاشتہ ابلاغ داشت چون این رقمہ رسید پادشاہ و
اصفاغیا کہ سرگریسان مجبور و اضطرار افگندہ نیدہ نشتند کہ چکنند شادمان گشتہ محمد شاہ نبرد سے اصفاغیا با برخص و مختار فرمود
اصفاغیا بعد حصول ملازمت بوساطت برهان الملک و عمدۃ ایصال زندہ نمود نمودہ خوشنود برگشت و خدمت محمد شاہ رسید

کار داد و در این خود با سپهر نمود پادشاه از ظهور امر غیر مشرق سرور و مطمین و آصفیاه مورد مراد هم کردید چون عهد و پیمان صلح
 و معاودت استحقاق داده بود و بمقتضای حرص وافر خواهان منصب امیرالامرائی و امیدوار خلعت گشت پادشاه که خوف فراوان
 بر سلاست جان خود و سلطنت داشت استرضای آصفیاه لازم گشته همانوقت که آخر روز شنبه نوزدهم ماه بود بمهرتاب امیرالامرائی
 دعوت خلعتش سرفراز گشته و روز یکشنبه بیستم اول روز محمد شاه حسب الطلب نادشاه بصلح و صوابید آصفیاه بلیشکر نادشاه
 بملاقات رفت زمانیکه قریب بشکر ایران رسید نادشاه پس خود نعره میزدند استقبال فرستادند نادشاه چون نزدیک
 رسید محمد شاه تخت روان سوار گشته با نعره میزدند ملاقات و معالقه بزرگانه نمود و پادشاه براده سلوک فرزندان
 سلوک داشت و همراه خود تا بنا در شاه برد نادشاه تا سرفروش استقبال نموده معالقه فرمود و بر سر خود یکجا نشاند و سلوک
 ملوکانه با کمال احترام مرعی دهنه در نهایت خوشنودی مخص نمود بزبان الملک که خبر منخل شدن آصف جاه و یافتن منصب الامرا
 شنید سپیدوار بر آنش قهر و طیش غلطیده بقرار کردید و نادشاه معروض داشت که دلشکر محمد شاه غیر آصفیاه احدی مصدر
 امر نمی تواند شد و مبلغ دو کرور روپیه چاه اعتبار داشته باشد که از دولت سندهوستان باین قدر قناعت توان نمود
 دو کرور روپیه تنها غلام نهمه می نماید که از خانه خود بدید و وزیر باسی به شمار از خانه پادشاه و امرا و مهاجران و تجار عاقد سرکار می تواند
 بشد عیالک تا بشاه جهان آباد که سه چهل کرده زیاده مسافت ندارد و نصفه بعل آید نادشاه باستماع این خبر مستبش گشته رقمی متضمن طلب
 آصفیاه نوشت باطنیان عهد و پیمان سابق و نفاذ امر نادشاه بلاتامل حاضر شد چون بعسکر نادشاه رسید حکم حکم
 شرف نفاذ یافت که آصف جاه دلشکر طفره شریاید و محمد شاه را باز بر سر ملاقات ماطلب نماید آصف جاه معروض داشت
 که عهد و پیمان چنین بنویسند و فرمود که ما محمد یک کرده ایم نقض آن نمی نمایم ما را با سلطنت دو جان و آبرو سلسله محمد شاه کاری نیست اما ضروری
 که ملاقات دیکر او بعل آید آصفیاه عرسه بجز شاه متضمن حکم شاهی نوشته فرستاد پادشاه ناچار گشته مع عده الملک و متضمن
 محمد اسحق نمان و بعضی از خواص و خواجهد سرایان و عمده شاگرد پیشه بر تخت روان سوار شد و عازم لشکر نادشاه گردید منصبداران
 و بر سر از ملازمان که اراده همراست نمودند بزرگ و عفت آنها را باز داشت و خود جریده ملاقات نادشاه شرافت بعد رسیدن
 بلشکر محمد شاه را نادشاه و خیمه علی که برای او بر پا گشته بود جاسه داده گفته فرستاد که اسباب تحمل سلطنت دستورات
 حرم سران و راسع و استنگان مقرب و ملازمان خدمت و دیکر عمله و فعله حضور با خیمه و بارگاه طلبیده گشته بخاطر جمع دلشکر با شکر
 و آرام همراه باشند و عموم لشکر محمد شاه را فرمان داد که هر سیکه خواهد دلشکر بماند و هر که خواهد بشهر شاه جهان آباد برود موافق
 فرمان بعل آید آنچه محمد شاه را مطلوب بود حاضر آمد و رقم نادشاه بی نام اعتماد الدوله متضمن طلب او محسوب نشد
 صد و ریافته اعتماد الدوله قمرالدین خان هم بجنور رسید برهان الملک مع طهارت جلالت که سردار فرقه جلالت و مقرب الدوله
 نادشاه بود پادشاه محمد شاه و رقم نادشاه متضمن دادن مفاتیح ابواب قلعه و خزائن و جمیع کارخانجات بی نام لطف امیرخان
 که در دریا خلافت شاه جهان آباد به نیابت بود پیشتر روانه گردید و متعاقب اینها نادشاه مع محمد شاه در حرکت آمده عازم شاه جهان آباد
 گردید و در لشکر محمد شاه بجز آمدن او پیش نادشاه و بعد رفتن اعتماد الدوله در اردو سلسله مردم مضطرب و منت گشته
 اکثری در راه از دست سواران قزلباش که در کمان تاز بودند گرفتار آمده غارت و هلاک شدند و اگر بدست قزلباش نیفتادند
 رعایا سنده ترانه گذاشتند و اگر از خویش در گذشتند عریان ساخته سر دادند القصد نادشاه مع محمد شاه بشهر در آمده
 در عرش اول زمی عجب تاریخ هشتم روز پنجشنبه محمد شاه در روز جمعه نهم نادشاه سنده احدی و خمین و مانه بعد الالف در قطع

شاه جهان آباد نزل نمود و محمد شاه و کوه و امر او لشکر بان بوضع معمول سابق در مسکن خود قرار گرفتند روز شنبه که عید الفصحی و بیستم نوروز بود خطبه بنام نادر شاه در مسجد جامع و غیره مساجد خوانده شد چون هنگام عصر روز یازدهم شهر مذکور شد سندیان آوازه در اقلندند که نادر شاه در گذشت بعضی میگفتند که وفات یافته بر سر راسخن اینک بعد از تمهید محمد شاه زنی ظالمه قیام و در اهلک ساخت علی استی حال در یک ساعت موت او شهرت گرفت و وسع صحیح و سالم با جمع کثیر در قلعه نهشته بود و ابواب آن شب و روز مفتوح و تقصبات مهات مشغول و بر سرخ از سپاهش در حول قلعه و خانه ها شهر سلیمان و بعضی بر کمار رودخانه که متصل به راست فرود آمده بود مجلا بجز در این شهرت کا ذبه و در هر کوه و کنار فوج فوج احمقان کم فرصت با اسلحه و بیراق از دوام نموده و شورش افکند و قتل و مارج قزلباش مهت گذاشتند و این هنگامه تمامی شهر را فرود گرفت قزلباشیه که فتم زبان سندیان نیکو دند و خبر از جا سئنداشتند متفرق یکیک و دو دو و در هر کوه و بازار در گذر بودند سندیان غافل با پشان رسید می گشتند و با آنکه شب در رسید شورش انگیزان بدآل اصلا آرام نگرفتند و آن هنگامه در افزایش بود چون مکر حقیقت حال بعرض نادر شاه رسید سپاه را امر فرمود که هر کس در جا و مقام خود آرام گرفته باشد با تمام پیروانند و اگر سندیان بر سر ایشان هجوم آورند مدافعه نمایند و در آن شب هیچکس از امر آن سندی که واقف این کار بودند اصلا متعرض تسکین نائمه این فتنه و غوغا نگشت بلکه چند نفری که حسب آلاء عا از نادر شاه گرفته برک اطمینان و محافظت خود بخانه برده بودند در منازل ایشان مقتول شدند و با آنکه در خشک کر نال قریب بیست کس از قزلباشش اندک بزخم تیر مجروح و زیاده بر سه کس کشته نشد و بود درین هنگامه قریب به هفتصد کس از ان طبقه قتل رسید با بجز چون روز شد همان آشوب در اشتداد بود و نادر شاه از قلعه سوار شد و لقبش امام فرمان داد فوج از سوار و پیاده آن کار را مگر گشته با نشان گفت که تا جائیکه احدی از قزلباش کشته شده باشد احدی را کینه نگذارند لشکر قزلباشش بنیاد قتل غارت کرده بنیازل و ساکن آن شهر در آمدند و قتل با فراط کرده اموال بنمایا و عیال با سیر برده و بسیار از آن شهر خراب و سوخته شد چون نصف روز گذشته و لغزاد کشتگان از حساب در گذشت نادر شاه ندانست که امان بقیة السیف داد و لشکر بان دست کوتاه کردند و پس از چند روز شوارع مساکن که پراز اجساد مقتولین بود هوا سفونت یافته عبور نیز دشوار گشت حکم تنظیف آن شد که توال شهر در سیر گذرانها را جمع آورده با خرم خاشاک که از عمارات فرود ریخته بردند آنکه تیز مسلم و کافر شود بمیرا بسوخت بر بان الملک بعد چند سب بر من سرطان که در پاس او بهر سیده بود بر حمت حق رفت و شیر خشک که بانبرار سوار قزلباش بر اسه آوردن دو کور و رویه موعود پیش صفدر جنگ بصوب آورده رفته بود مبلغ مذکور آورده و سببید و داخل خزانه نادر شاه گردیده و نادر شاه ذخائر پادشاهی را تبصره در آورده از مردم هم نیز زرها حاصل نمود و دختر می از احفاد شاه جهان پادشاه بجهال کخل پسر کوچک خود نصر امتد میرزا که همراه داشت در آورد چون بسبب دواعی شتاب در معاودت داشت تا منی ملک سند و صوبه کابل را با بعضی محال پنجاب که بتخواه صوبه کابل است از مملکت سندیستان و تصرف محمد شاه وضع نموده ملحق به مالک ایران ساخت و محمد شاه ضیافت نادر شاه در کمال تکلف قرار داد و بتقدیم ساندن خدمات حضور امرای عظام معین شدند عمده الملک بخوراندن قهوه مامور گردیده وقتیکه میخواست پیاله قهوه بدهد اندک نشید که اگر اول به محمد شاه که آقا و پادشاه من است ندیم املاف حق نمک و نوسخ از خوف و بیم خواهد بود و اگر بدیم از لطیف و سسط نادر شاه که پادشاه سفاکیست ایمن نیستیم و پیاله پراز قهوه نموده اول بدست آفاسه خود داده گفت که فدوسه را بیاقت دادن پیاله بدست شاهنشاهیست ولی نعمت از دست خود نشا بنشاه و سندی بهر دو پادشاه و حصار راسخن ادا این خدمت

مستون اینک از غلام تقصیر کے بزرگم خود لعل نیامدہ و مزاج حضرت بگفتہ عرض گو یان از خواست بہر سائیدہ چون ارادہ کنی
 پیوہ و الحال ہم نیست فدو کے ہمراہ آصف جاہ بدکن میر و ولی نعمت کار سلطنت از دست ہر بندہ دو تخواہ کہ منظور باشد
 بکیرند و عرضے بحضور فرستادہ خود عمل پیش خیمہ گردیدہ ملحق باصف جاہ گشت پادشاہ کہ مزاج مستقل و جراتی نداشت
 شوش و متحیر گشتہ استشارہ باعمدۃ الملک و موتمن الدولہ نمود عمده الملک سخنان گذشتہ را امدادہ کردہ کہ پادشاہ غاموش ماندہ عمده
 رارخصت نمود و در تنہائے از موتمن الدولہ پرسبہ سیر خاقانم داد و کراچہ پر اسے پادشاہ سلطنت ملاح را از بلا حیف از ما
 بعض رساند موتمن الدولہ چون دست گرفتہ و متوسل عمده الملک و صاحب عمد و پیمان با او بود کہ در مشورہ ہائے پادشاہ خلا
 مرخصی عمده الملک سخن نگوید و در جواب متحیر گشتہ متوقف شد پادشاہ باز قسمہا کے غلاظہ شدادادہ استفسار کرد موتمن الدولہ
 بعض رساند کہ اگر مخالف قول عمده الملک بعض رسا نم نقض عمدہ بشیاقست ہند و اگر موافقت نزل ایشان نایم تک ہر
 و نوع از خیانت خواہد بود بہتر آنکہ درین باب غلام رساوت وارند و استشارہ فرمائید محمد شاہ ر سبائہ اور موتمن الدولہ ہاچار کردید
 التماس کرد کہ چند عمده الملک امیر ابن الامیر و مرد صاحب جرات صاحب تدبیر است اما پیش موم و عمدہ ہائے سببیکے
 اوضاع و اطوار مشہور و این کترین سببگان و بعضے دیگر ان کہ متوسل ایشان شرف محبتہ ہوسے و ملازمت حضرت در یافتہ با وج
 عزت رسیدہ اند ہنوز در نظر راہ ہائے سندستان و دیگر اعیان و ارکان ہمان مرتبہ دیروزہ داند و آصفجاہ و عماد الدولہ
 را جمیع اقویا سبب نظر امید سے ہمیند و اطاعت آنها را امر ماہ حصول تار ب وسعادت خود میدانند باعمدہ و امثال امور
 بہرزدن با اینہا بزرگم قاصر و تخواہ مقرون اصلاح نیست پیشتر ہرچہ مرخصی ولی نعمت باشد احسن و اوسے خواہد بود محمد شاہ
 باستماع این کلمات متنبہ و از ارادہ خود منصرف گشتہ شروع باہتر نما و ستمالت اعتماد الدولہ از آصف جاہ نمود روز دیگر
 عمده الملک مزاج پادشاہ را بطور محمود نیافتہ متحیر و مستغف گشت پادشاہ در جواب گفت کہ آزادان امر اتورا نیہ کہ بفضل امر
 و سائند مناسب نماید و استرنا سے ایشان اصلاح دولت تہب شمار ہم مقتضائے دولتخواہی ہائے باید کہ از انچہ موجب
 نفاق و افتراق باشد احترام نماید عمده الملک مزاج پادشاہ ریافتہ ہمیش آصف جاہ ستمالت و اسناد الدولہ و بعضی
 راراضی ساختہ گفت ہرچہ مگر خاطر خاطر با مشد ایما نمود کہ سہ بہ نارا یعنی استشار آصف جاہ برج و ننا سے عمده الملک
 آغاز کردہ گنت چون الحال در میان شما و اعتماد الدولہ ملاسے ہمارت گشتہ بہتر آنکہ چند روز باہر آہا کہ صونہ شہاست تشریف
 بہرید عمده الملک از آصف جاہ و اعتماد الدولہ رخصت گرفتہ از پادشاہ ہم ہتر خاص و استیزان نمود و عازم صوبہ آلہ آباد گردید
 و بیرون شہر معسکر آراستہ چند مدت سہل انجام سفرہ انفضال جواب و سوال کار ہائے خود توقف نمود و کلا سے معتقد ہر
 در بار زمین نمودہ و نہ نہ با مقصد گشت و موتمن الدولہ در دل پادشاہ و اعتماد الدولہ و آصفجاہ ہائے بسیار بہر سائیدہ نہایت
 اقبہ ریافت و ابوالمنصور خان بہادر صغیر خجک بدر حلت بران الملک بسویہ دار کردہ سرفراز سے یافتہ در دار الملک
 خود کہ صوبہ مذکور بود اقدار بسیار بہر سائیدہ مہلنے دولتش شہکام پذیرفت و زکریا خان بدستور صوبہ دار لہور و ملتان
 و لہناست نادشاہ مستظرف ماند و پتہ کہ تشریش کہ اندک دیر و بیباک بود در تہنید و تادیب نور محمد خان لشی کہ نادشاہ نمود وقت
 وزا ہیر کے کردہ بظاہر شاہ نواز خان نے امثیا زیادہ خشن و میگند را نید و بکام و آرام با تنظیم مہام متعلقہ خود در مالک پنجاب
 اشتغال سے نمود

ذکر حلت شجاع الدولہ صوبہ دار ہنگال و سنا حلت مہابت خجک نائب صوبہ عظیم آباد

با علاء الدولہ سفر از خان پسر شجاع عالم دولہ مذکور و حاصل نمودن مہابت جنک حکم جنگیدن
پسر فرار خان مع سندھ صوبہ بنگالہ بنام خود و بتوسل موہن الدولہ اسحاق خان بجا در

شجاع الدولہ کہ صوبہ دار بنگالہ بود هنگام ورودنا و شاہ پشاه جهان آباد باجل موعود در گذشت و بر حمت این دو سہ پوشت زبان
از بیارتہ وقت ستوہ آیتش تاہم : شجاع از اہم صافش بہ فاترہ نیمی توان کاشت احد سے از ملازمان نبودہ کہ دیدہ و دانستہ
با و سے ایستہ لائق بہاں او نگردہ بات و ہنگام مزان دو ماہہ موجب ہر یکے از رفقا سے ملازم مثل سوار و پیادہ و عمدہ
و عمدہ زادہ و خدمتہ در جمیع عمدہ فعلہ : گئی رادہ باز ہمہ ما استغفا خواستہ حلت نمود و در ایام دولت او ہر کہ اندکے
ہم استنا بود از سواند خان احوال او ہرہ بر میداشت و پسر زالہا سے ہر ما پیور کہ مولد موطنش بود ہر یکے موجب و
سایر نہ ہا بعاثش از سے این رعایت طرف حق بمرتبہ داشت کہ در عدل و انصاف و از اہم جور و اعتساف فرزند
... سے عاجز مستند نژاد و کیسان از دو عصمتور و جنگی باز آشیان سے نمود ایام دولت آن دالانہ از عمدہ نصفت
و نہروانی با سعید از فرط شکر انتقام کردہ در ملک ای شہر ہر کہ وارد ملک بنگالہ می شد اگر حسابا یا نسبتا اندک ہم قیامتش بود و مجبور بود
و یہ حد و قلم بکش بان بر و سوار اطلاع آمدن او شد و ہر گاہ در شہر شد آباد میر سیدہ از ہمتش تا بہینکہ وار و وسیلہ در این مملکت
از کمان و قش و ازمانہ اگر داشت و کسم تعزیت و تقریب او میکرد و حاضر فرمودہ ہمدار مقصدیکہ بود کامیاب فرمود و اگر کسی سئلہ او نمود زوہرام
جلد خود پسر و رود اور اندک سے نمود و سیلفت شاید از حاضران کسی را با او سابقہ ہر سے نبود اما البتہ معروف است او پیشہ با نصرت
بہم از ... تہ شہتہ ذکر او بقدر معرفت نمود و فہو المطلوب و گرنہ خود کسے را از شہادہ بہ اعلام مال او میفرمود و پیمانہ میداد
ہر گاہ ورود با این دیار اتفاق افتادہ یا ہم میتوان دید و بر اوضاع معاش و مقدار مصارفش و غنمت او از منہیان است گفتار اطلاع
... سے نمود و کسے از ملازمان او خیال بود کہ سخن ر روسخ با او تواند گفت و این رسم پوچہ کہ بین بلا و سہد
... سائرس است کہ کلمہ امر از سلاطین ہر جا بر زندیا چیز سے از نزد آقا سے خود بر بند الفلانی از بلیہ ند و اگر نہ بد بچہ ستانند
... انان ایستہ الفار و چو بد را انلیب انقبس ایند او اضرار شیوہ رذیلہ اینہاست و گاہ بعضے از بنیاسے را ذل پیشہ
... الکت جمع سیاہ رہ پیر سے آرز نمودہ از کتاب چین امور سے نمایند مقدر رہود اگر کسے از حد بہ رفتہ جائی
... سعی سے نمود مجبور اطلاع بطرف و نسیم ہم مورد عتاب سے شد از نخبہ این راہ سد و دسے را از کوران او مقدر
... نبود خود بحد سے رعایت ادنی ملازمان خود میفرمود کہ آنا ہم از مال دیگران مستغنی وہ نیازت بودند القصہ
... یاریات عزیز و وار و مطلع گردیدہ بعد ملاقات استفسار و استمزاج سے نمود اگر میدانست کہ قاصد رفت و نو کسیت
... ہر سہد و اغراض ملازم خود گردانیدہ و بے معتد بہ ہر اسے مصارف ضروریہ او عجلتہ میفرستاد و علام میکرد کہ در این
... و بار این مقدار قلیل کفایت سے کند و او تقاسے قادر است کہ توسع ہم کرامت فرماید و جملہ ملازمان روشناس را از مواند
... احسان آن صاحب جو خو اسے ہر از انواع نعما میر رسید ہر خرا ہمیشہ و جمع را از نوز سے در میان و بعضے را در اسبوع
... ردیاد و ام الحیوہ او این زمین ہم آنکے منقطع نبود و ہما سے ملازمان روشناس از عمدہ شاکر و پیشہ و مصاحبان و غیرہ
... بہر را در بیاض سے کہ اندر قش از عجاج ترا شہیدہ بودند نوشتہ پیش خود میداشت و وقت رفتن در رخت خواب او را
... سر تو مہر او دیدہ چند اسم از ان اسما برگزیدہ بر سر ناسے مبلغے لائق حال او کہ ز خطیر سے میشد بقلم خود می نگاشت

دہر کی را بر بالگرار کے از زمینداران خالصہ بنام کارسزاو سے وغیرہ تعیین فرمودہ اور ایسا و کلیش را اعلام سپرد کما بقدر رعایت
 باین عزیز موجب خوشنود سے ماست زمیندار سعادت خود شپردہ مع شہزادہ لعل سے آورد بعد عود از شخص مذکورہ استلام
 فرمودہ اگر ظاہر سے کرد قدر او در نظر شش سے افزود والا بر رعایت لعل آمدہ از نظر اعتبار بنا بر راستی سے افتاد و بعد مراعات
 باشتخا من قومہ اسما سے آہنا محو فرمودہ نام دیگران سے گناشت و ما دام الحیوۃ چنین بود اللہ اعظم و الحقہ بالصالحین علاء الدولہ
 سرفراز خان بجای پدر بر سندا یالت صوبجات متعلقہ او کہ اوڈیہ و بنگالہ و عظیم آباد و دشمن گشت مہابت جنگ کہ از
 طرف پدرش بر نیابت صوبہ عظیم آباد ماسور بود انقلاب سلطنت دیدہ لہر صوبہ عظیم آباد اقامت داشت رقم بادشاہ
 کہ بنام شجاع الدولہ اصداریافتہ بود کبدر جلالتش لہر سرفراز خان رسید مہابت جنگ را کہ از سرفراز خان اہمیان بنیاد فخر کا خود
 افتاد و سرفراز خان ہر چند صلاح و سداد داشت و بصیام ماہ مبارک رمضان و جب و شعبان و ایام البیض ہر ماہ و اکثر
 اعمال نوافل معینہ ایام رسال سے پرداخت اما از عقل و شعور کہ سروران را از ان گزیر سے نیست بی ہرہ افتادہ بامو
 مرجوعہ چنانچہ باید سے پرداخت و کنبہ دقاتق و شرائط سروسے تمیر رسید بنا بر جہات مذکورہ ہر چند بامتوسلان ہر خصوص
 رامی را باین عالم چند و حکمت سستیجہ و حاجے احمد کہ عمدہ مقربان و مرجع عمل و عقد امور نظامت بودہ اند تعریفی نہ داشت
 اما صاحبان و رفقا سے دیرینہ او مثل میر مرتضی و حاجے لطف علی خان و مردان علی خان و دیگران کہ با حاجے احمد کنبہ
 سابق داشتند ایانت و تہلیل او منظور داشتہ تہوہینات زبانی دقیقہ نامرے نسیگدہ اشتند و ہموارہ خصوصت و مخالفت
 حاجے احمد با علاء الدولہ مرحوم بانحاسے مختلفہ ظاہر نمودہ از حاجے مذکور مزاج اور انخوف میساختند تا آنکہ علاء الدولہ
 ہر دیو اسے را کہ از عہد شجاع الدولہ سپرد حاجے بود گرفتہ تجویل میر مرتضی سپرد و خواست کہ فوجدار سے را جمل از عطا ہا مندر خان
 تغیر نمودہ بدانا و خود حسن محمد خان بدید حاجے احمد ازین مہر و از کید اعاد سے خود متوہم گشتہ مہابت جنگ یکی را ہزار
 سے گناشت و سرفراز خان را در قوالب دولتخواہ سے و کفایت دلالت بر ہر طرف سیاہ نمود و او اند کے از راہ سفار
 با عدم اعتقاد پذیرا نمود درین عرصہ کہ زین الدین احمد خان از عظیم آباد و سعید احمد خان از رنگپور فوجدار سے خود بجنوب
 رسیدند منوچہر خان سرفراز خان را مشورہ قید و حبس حاجی با ہر دو پیش کہ نام شان مذکور شد و علاء الدولہ قبول
 کردہ یا حاجی احمد ظاہر ساخت و بدانت خود این اہلزار موجب تصفیہ و اہمیان خاطر حاجے شمر و باین حالات دختر عطا الدولہ
 را کہ دختر زاوہ حاجے احمد و باسراج الدولہ نوہ مہابت جنگ کہ مرزا محمد نام داشت متسوب بود خواست کہ فرسخ نسبت سابقہ نمود
 با لہر خود متسوب نماید و نیز محاسبہ صوبہ عظیم آباد میخواست و سپاسے را کہ از سالہا و عہد پدرش متعینہ مہابت جنگ بودہ از
 جملہ متوسلاتش بودندا حاضر نمود چون تعلق درآمدن نمودند ارادہ استرداد عطا یا کہ شجاع الدولہ بانہا رحمت کردہ بود نمود
 اور مذکورہ را مفصل مع شہزادہ بزرگناشت و سعید احمد خان نیز تائید قول پدر نمودہ حالات مذکورہ را بعمود مہابت جنگ بطور
 شہادت مرقوم ساخت و علاء الدولہ باین سلوک کما متوقع اہمیان و وفا از حاجے احمد و برادرش و پیشش بود مصلح ز سے
 تصور باطل ز سے خیال بحال ہر مہابت جنگ بعد استماع این مقالات و تحقیق این حالات مال احوال خود و صورت انعام
 نہایت اہتر دیدہ ناموتن الدولہ محمد سہتی خان بہادر کہ دیرینہ آشنا سے او و کمال تقرب و عبادت و حضور ہر سانیدہ بود قول
 چست و منحنے از اغیار ہستد فاسے سند صوبجات ملکہ مذکورہ بہ تقبل یک کر و روپہ پیشکش و رسانیدن اموال منبطلی ہر فراف
 و حضور نمودہ شفقہ بادشاہ متعین فرمان جنگیدن با سرفراز خان و انتزاع صوبجات از و در خواست خود در تیار سے

فوج باشته تارتاریه زمینداران مجموع پوریه که در صوبه عظیم آبا و تمبر و مشهور و بکثرت اقوام خود مغرور بوده اند اشتغال در زید سرافراز خان
 ظاہر دار سے کردہ دفع الوقت و انتظار فرصت سے نمودن آنکہ وہ ماہ از مراجعت نادر شاہ با میان و کیساں و یکماہ تمام از تہنہ
 شجاع الدولہ مردم گذشت و شفقہ پادشاہ خاطر خواہ مہابت جنگ و رسید مہابت جنگ تاریخ کوچ نمودن جنگ سرافراز خان از منجم
 معتقد خود معین کنایہ طرفی تردد مسافریں بطرف مرشد آبا و بانہایت اخانجو سے مسدود ساخت کہ بیچکس ازین طرف رفتن
 بر شد آبا و منی توانست و شخصی از معتدین خود را مع خطے بنام حکمت سیٹھ فتح چند متضمن کوچ نمودن تبار خلیقہ تقریر یافتہ بود و خبر شد
 کہ در الملک صوبہ بنگالہ است فرستادہ فہمائید کہ فلان تاریخ این خطرا بجلت سیٹھہ باید رسانید و خود در او خردی انجہ سہ
 اتنی خمیسین و ماہ بعد الالفت بشہرہ رفتن بطرف بھوج پور از شہر عظیم آبا و برآمدہ متصل آبا و سے بر تالاب وارث خان کہ بطرف
 مغرب از شہر واقع است محسک ساخت و فوج را جمعہ کیجا نمودہ ہمہ را فراہم آورد وزیر الدین احمد خان داماد کتر خود را در شہر
 عظیم آبا و بانہایت گذار شدہ سیدہ حدایت علی خان بہادر اسد جنگ و الذقیر را بہ برگنہ سرس و کتینہ وغیرہ کہ حکومت آنجا داشتند
 مرض نمود و متعاقب نوشت کہ شمارا وزیر الدین احمد خان را سخدا سپردہ مازم مرشد آبا و شدیم ہر صورتیکہ پیش آید بالفاق
 مناسب باشد خواہید نمود روز سے کہ میخواست فردا بطرف مرشد آبا و نہضت نماید سران سپاہ را از منہ و مسلمان حضار
 فرمودہ مجمعے ساخت بعد فراہم آمدن ہمہ صحت مجید بدست سلماسہ فی صالح و آب گنگا مع مس و ریجان سیاہ کہ مقسم بہ عمدہ جامعہ
 ہنود است بدست بر مہنی طلبید شدہ از مسلمانان بکلام الہی و از ہنود با شیا سے مذکورہ خواہمان قسم شد معہود آنکہ مرابا
 دشمنان خود محاربه در پیش است از شہر مردم کہ رفتا سے دیرینہ و معتد و بازو سے سفید نیابرا طہیمان خاطر خود عمدہ و پیمان
 پیچوا ہم اگر رفاقت و اعانت من منظور باشد تجدید عمدہ و پیمان ہو کہ بعسما و ایمان نامائید کہ اگر من خود را بر آتش زخم یا در آب
 و دشمن اگر رستم باشد و اگر آفراسیاب شاز رفاقت مرا از دست ندادہ باہر کہ دوست باشم دوست و باہر کہ دشمن باشم دشمن باشید و جان خود را در
 رفاقت من در بازید سپاہ کہ اکثر از انہا مخلص و ملت خواہ بنا بر پرورش و حقوق سابقہ و توقعات لاحقہ بودند عمدہ مذکور را بطریق خاطر تقدیم کردہ
 ہو کہ بعسما علاظہ و شداد نمودند و کلام مجید را بر چشم خود برداشتند و بندوان نیز عمدہ و پیمان نمودہ قسم تقبیل با پیرمین و سر آب گنگا و سین غیرہ
 نمودہ ہمہ یکدل یک زبان صداب تسلیم رفاقت و جانبارد خدمت بلند نمودند بیگانگان کو ملازمان نیز بتبعیت انہا شریک عمدہ و پیمان ہو کہ دیدہ کہ رفاقت
 مہابت جنگ بستند چون از ظریف طہیمان سپر آمدہ عترتہ راز بر کشود در ارادہ خود با عداوت و اہانتیکہ سرافراز خان با او برادرش حاج احمد نمودہ و لہذا از
 ہم کمون خاطر و ظاہر نمود چون عمود و قسام در میان ہوہ بود ہمہ را غیر از تصدیق قول مہابت جنگ تصیم رفاقت او چارہ بنود وقت شام این
 مجلس ختام یافت و صبح آن و نہ تاریخ مختار بود مہابت جنگ با فوج جبار و سامان ہو فور کہ مہیا نمودہ بود نہضت بطرف مرشد آبا و نمود و
 نزل نزل بلا توقف قطع رمل نمودہ بگراہ بدرہ شاہ آبا و کہ عبور آن دو صورتہ عزت و شواردار در نزدیک رسید لشکر او در سحر آمدن کوہ توقیف
 نمودہ مصطفی خان اخان را کہ یکے از اولاداران و سرداران جان فشان بود مع صد سوار و پروانہ و دستک مہر سے سرافراز خان
 متضمن طلب یکے از جامعہ داران کہ از جاسے بدستش آمدہ بود پیشتر فرستادہ فرمان داد کہ این پروانہ و دستک را بچفظان
 درہ مذکورہ کہ عمدہ و عمدہ پیادہ برق انداز ہمیش نحو اسند بود و نمودہ و دخل درہ مذکورہ خود و علامت دخول آنکہ در انجا رسیدہ
 فقارہ شہر سے خود را بنواز دتا متعاقب او فوج با سانسے بدون مزاحمت عبور تواند نمود مصطفی خان موافق فرمان بجا آورد
 چون نزدیک بدرہ رسید مستظفان موافق ضابطہ از دور حکم توقیف نمودہ مستفسر احوال گردیدند مصطفی خان دستک
 پروانہ مسجوب یکے از ہمہ ایمان فرستاد و متعدد سے درہ بعد بلا حلف دستک و پروانہ درہ را کشود و اذن دخول خندان داد

مصطفیٰ خان درانجا رسیدہ علامتیکہ سمود بود بتقدیم رسانید و نقارہ را بزور و شور بنواخت افواج ہراولن مہابت جنگ بچرخش
 صد نقارہ از دہن صحرابیت بجمعی در نہایت کرد فرمایان گردید مختطان مضطر گشتہ مستعد حرکتی گردیدند مصطفیٰ خان باگان و کوزینہار اگر
 حرکتی گردید ہمہ بالنہار سیدہ کشتہ خواہید جامہ پیادہ بچو اس مضطر گردیدہ بجا خود گشتند و دم مصطفیٰ خان در انکشود مستعد استیا و ند فوج
 پی ہم رسیدہ داخل درہ گردید چون ہمان روز در میان حامل خط جگت سیدہ مہابت جنگ معہو د بود و کوزینہار سیدہ از نیز حسب بجا آوردہ خطرا
 رسانید جنگ سیدہ بعد ملاحظہ تاریخ نہفت مہابت جنگ شمرہ دیدلہ امروز مہابت جنگ از روتیلیا گدی گذشتہ در پنج شش روز بمرشد آباد
 میرسد با مضطراب نام سوار سیدہ پیش سر فر از خان آمد و خط مہابت جنگ نمود و احوال و روش قریب برج محل ظاہر نمود و نیز
 خطیکہ مہابت جنگ سر فر از خان نکاشتہ بود و گذرانید خلاصہ مضمونش اینکہ چون مذلت و خفت بر ادرم سجاہ فر اطرا رسیدہ کار
 بے ناموس ہست کشیدند و سے بنا بر پاس ناموس لا علاج تا با بنجار سیدہ غیر از بندہ سگ و عقیدت مقصد سے نذار و مہار
 است کہ حاجے احمد راسع توابع و علائق حضرت فرمایند بجز و اطلاق حیرت عظیم نہر کہ و مہار لاحق گشتہ سر فر از خان با حضار
 دوسا سے لشکر و جمیع ہوا خواہان فرمان داد و حاجے احمد در مہابت جنگ را نیز طلبید چون اجماع دست ہم
 ہمہ را بار وادہ حاجے احمد را بوعید و تہدید ترسانید حاجے احمد سخنان ملائم مناسب وقت معروض داشتہ
 لغت نمود کہ اگر حضرت یافتہ تا مہابت جنگ بر سا بجز و رسیدن اورا بر گرداند بعضی اظہار حاجے احمد را تزییر
 شمرہ راستی بر حضرت نمی شدند و بر سخا مہابت تقدیق قولش نمودہ راست داشتند و حضرت حاجی احمد در
 تہذیب ماند محمد غوث خان از رفقا سے قدیم شجاع الدولہ و سر فر از خان کہ کشتہ مرد سے و عروت در نہایت مرتبہ داشت
 سر فر از خان گفت کہ از قید حاجے احمد کا سے نمی کشاید و مہابت جنگ از ارادہ خود بقید حاجے احمد باز سے ماند و درین
 صورت حضرت حاجے احمد مضائقہ ندارد اگر موافق و عہدہ بعل آورد بہتر و اگر بے عمل نہ آرد از ما چه میرود سہر گاہ با مہابت جنگ
 جنگ را آمادہ ایم حاجے احمد کہ شخصی واحد ہمیش نیست از رفاقت او یا بر او دشمنی پر داسے نہ ایم و در جمعیت مہابت جنگ
 از وجود و عدم حاجے نہ چیز سے می اقراید و نہ چیز سے کما ہد التماس غوث خان موثرا فقا و حاجے احمد حضرت یافتہ
 پیش برادر خود شناخت و در ان وقت بوسائل و وسائل معروض داشت کہ محمد علی وردی خان بجان و دل مطیع و منقاد
 است زینہار کہ خداوند در مقابل نوکر صاحب اقتدار سے کہ از مطنہ خلاف عقیدت نباشد ارادہ بر آمدن از دولت خانہ
 نخواہند نمود تا اوبسعادت سببہ بوسے رسیدہ و عرض مطالب خود نمودہ مطیع و منقاد باشد اگر اچنانا خلاف التماس
 این فدوسے باغراسے مخالفان بقصد بندہ دفعہ بر آیند غوث آنت کہ بنا بر حفظ ناموس و جان از و امر سے بطور رسید
 کہ موجب روسیاسے دنیا و عبتی باشد چون بعضی ارسال حاجے احمد اطمینان بنود اختلاف آرا در بر آمدن و بر نیاند
 واقع شدہ بیرون بر آمدن مرجع افتاد و بسے مردان علی خان کہ کمال نفاق با حاجے و مہابت جنگ داشت نسبت و
 دوم محرم الحرام ۱۱۵۳ ہجری سے روز چار شنبہ از خانہ خود علاء الدولہ بر آمدہ در سہ چار کوچ بمنزل کمرہ رسید و در ان
 منزل نسبت فراموش او شجاع علی خان فوجدار ہو گے کہ برای استمزاج مہابت جنگ پیشتر رفتہ بود و مدح حکیم محمد علی
 کہ از ان طرف سفارت آمدہ بود مساود دین نمودہ ملازمت علاء الدولہ نمودند بعد ملازمت لبعرض رسانیدند کہ مہابت جنگ
 تابع و فرمان بردار است و معروض میداند کہ سالی بہتان ہر کسے را تربیت فرمودہ بدرجہ رفیعہ میرسانند پاس پور
 خود نمودہ حفظ مرتبہ اورا لازم میدانند این کسے پروردہ این دو دمان و خاک بر داشتہ این آستان است

و چنانچه حقوق پرورش خدایند بر رقبه خود تا بت دار و بهمان قسم باعتبار بندگی خود که در عالم عبودیت هیچ گونه قصور یا
الی الا ان ازین تا توان سزوده برسانند گمان لغت خود را متحقق میدانند در نیصورت و التماس دارم اول آنکه جسکه پیش
عبار و لغت از طرف خاک شده اند و سر کرده اینها مردان علی خان و میر سر قلع و حاجی لطف علی خان و محمد غوث خانند
امور با خراج شوند و کتربا بول التماس ممتاز گشته بشرف ملازمت مشرف گردود دوم آنکه اگر این امر متعذر باشد
خود دولت از انما جدائی جویند و اسرار ابرقع این بنده مامور نماید که آنها غالب آمدند مد عالی که دارند محمول پیوست و اگر مغلوب
شدند بنده بعد غالب آمدن سر قدم ساخته خدمت خواهد شتافت و این مقاله را موکد بایمان ساخته کلام مجید را معصوب حکیم
محمد علی فرستاد و لیکین چون سرداران مذکور نهایت اعتبار و اقتدار در حضور علاء الدوله داشتند و بهمان قدر با حاجی احمد
و اخواں و اولادش دشمنیها بود سخن مصالحه و گرفت و صورت مجادله هم چنانچه شجاعان و انشور سے نمایند بطور رسید
و حاجی احمد نزدیک براج محل رسیده سر سوار سے ملاقات بر دو برادر با هم میسر آمد و بر فیل مهابت جنگ با اتفاق
سوار شده بنا بر ایفا سے عهد فیل مهابت جنگ را خوا
برگردانیده باز بر اسے که منظور بود روانه گردید و از ان طرف
سرفراز خان مع فوج و استعداد خود بر آمد تا بموضع رسید که حاجی احمد با کتربا آت رسید غوث خان نیز
با کتربا مقابل لشکر مهابت جنگ که بر لب آب مذکور در سو تھے ہٹ معسکر ساخته فرود آمد و سرفراز خان در میان لشکر
خود و غوث خان دریا گذشت اما پایاب و عرضش بقدریک تیر پرتاب بود و مفاصلہ فیما بین لشکر مهابت جنگ و سرفراز خان
تخمیناً پنج شش کروہ خواہد بود و تا رسیدن بمکانات مذکور جواب و سوال مصالحه و ترغیب بملاقات از طرف سرفراز خان
متواتر بود و مع آمد مهابت جنگ جان در جواب یک سخن سے گفت کہ من بیاس حقوق پدر شہاد اعلیہ بد خوا سے مدارم
لشکر با آنکہ در اندازان کہ باعث نفاق و شقاق میان من و شما شدہ اند یا انہار ایمن سپارید با خود بر جا سے بلند خیمہ کردہ
مرا و انہار با یکدیگر بجنگا نید اگر من ظفر یا فتم آمدہ ملازمت خواہم نمود و اگر انما ظفر یافتند خاطر صاحب خواہد آسود چون
بر دو مشق بر سرفراز خان دشوار بود ملاقات صورت نسبت و از طرف سرفراز خان با وجود پیغامها سے آسختی
و استدعا سے و فاق نوشتہ تہا می بکت سیٹھ کہ با اصطلاح آزا شپ سے گویند متعین تطبیع بمبالغ کلی لغتہ حال سربیکے لبر ان
لشکر مهابت جنگ لشکر گرفته دادن او در ہمین منزل وقت شام رسید مصطفی خان و بعضی مخلصان دیگر نوشتہ تہا سے
مذکور را بمهابت جنگ نمودہ التماس کردند کہ اگر جنگیدن است فردا باید جنگید و الایس فردا صورت و گرگون خواہد گردید
مهابت جنگ سخنان مخلصان سنجیدہ و پسندیدہ بہمان وقت تقسیم سرب و باروت بہراہ بیان نمودہ محاربہ فردا معہم کرد
و فوج را سہ حصہ نمودہ مندلال را کہ سردار عمدہ بود مع نشان خود بمقابل محمد غوث خان تعین نمودہ فرمود کہ ہمین طرف دریا
راست بظرف او شتابد و دو فوج ہمراہ سے خود را از دریا پایاب گذرانیدہ سیکے را فرمود کہ رخنہ در عقب لشکر سرفراز خان
بسید و خود با فوج دیگر کنارہ دریا گرفته روبرو سے لشکر سرفراز خان روانہ گردید و علامت میان خود و فوج اول چنین
سفر نمود کہ بر گاہ آواز توپ بگوش شمارسد بلا تا مل بر لشکر سرفراز خان تاختہ داخل معسکر شود عبد العلی خان بہادر مصطفی خان
و شمشیر خان وغیرہ افغانان ہمراہ نوارش محمد خان کہ دانا و کلان مهابت جنگ و در ان روز مقدمتہ ہمیش بود بلت
شب باقی ماندہ حسب حکم روانہ پیشتر گردیدند و متعاقباً او بانکہ فاصلہ مهابت جنگ ہم روانہ گردید و مندلال نیز
فرمودہ قدم بقدم مهابت جنگ مقابل محمد غوث خان رفت تلسقے فیتین اول طلوع صبح صادق روی نمود و مهابت جنگ

چون نزدیک لشکر سرفراز خان رسید تو پے را از لشکر خود سردار و بچہ دشمنان صد اسے توپ فوج بہراول بر لشکر سرفراز خان
 ریخت و نندلال با محمد غوث خان آیت سرفراز خان با اضطراب از مسلا سے خود پر خاستہ بر فیل سوار شدہ بقابلہ مہابت جنگ
 روئے گردید فوج بہراول مہابت جنگی بعضے از مردم عقب لشکر سرفراز خان مثل محمد ابرج خان و سپہن راہلاک و ناچیز نمودہ بشکر
 ریخت و در عین معسر زد و خورد و دیداد و فتنہ از خان چندم رفتہ نزدیک بخارہ خانہ و سرارد و سے خود بقرب گوسے
 تنگ راہ آخرت پیو دو اکثر سے از ہر اہمیا نش مثل میر کمال و میر گدا فی و میر احمد و میر سراج الدین و سپہ محمد ابرج خان
 و حاجے لطف علی خان و باقر علی خان نقد جان و رسید ان باختہ لعالم آخرت شتافتند و در اریان عالم چند و محمد ابرج خان
 بر خنے بشتر معا ووت نمودند و محمد غوث خان آن طرف دریا بانندلال مساف دادہ طفر یافت و نندلال کشتہ گرد و بیلیان
 سرفراز خان خاوند را مقتول دیدہ فیل را برگردانید و راہ مرشد آباد گرفت محمد غوث خان کہ از دور فیل آقا سے خود را گریزا
 دیدہ احتمال عدم دلیر سے آقا نمودہ سوار سے را فرستاد تا سرفراز خان را اگر داند و پیغام فرستاد کہ من جنگ بازوہ و حریف
 را کشتہ ام با من ملحق باید شد کہ لقبیہ السیف را نیز لہذا رسانیدہ اید و مہابت جنگ احتیاط را کار فرما کشتہ با اگر کشتہ
 سرفراز خان بیقین دانست بنا بر اندیشہ زندہ بودن غوث خان و مجتمع بودن فوج او چون در جہا نش شکل نداشت
 مردم قول خود را متفرق شدن نداد مردم فوج بہراول کہ در لشکر ریختہ بودند با ہمنیان طفر یافتن خود کشتہ شد کہ سرفراز خان
 لشکر را معمور از زرد جو اہرہ سباب و افریافتہ مشغول نمارت و از سرداران خود متفرق شدند محمد غوث خان حسیب
 کشتہ شدن سرفراز خان از زبان سوار ہر اسے خود کہ بر اسے آوردش رفتہ بود شنیدہ غرق در پاسے حیرت و اند
 آبرو سے خود بنا بر عداوت مہابت جنگ کہ از سابق در نہایت مرتبہ متحقق بود نا امید گردیدہ کشتہ شدن خود را جازم
 و عازم گردید و سپہراں خود محمد قطب و محمد پیرا امر کنیدن درع و خضآن از بدن شان نمود و گفت کہ الحال آبرو منحصر در
 مردن است دست از جان شستہ خود را بر قول مہابت جنگ بایزد چون محمد غوث خان دلہر اش فی الحقیقہ شیران
 زبان درستم ہاسے زمان بودہ اند با جمعیتے کہ در آن وقت حاضر بود و مہابت جنگ آوہہ با استقلال تمام روان
 گردیدند ہر اہمیان او را چون مردن سرفراز خان متیقن شد اکثر عنان از میدان بر تافتند و چند ان جمعیتی با غوث خان
 نماند یا سعد و ذکیہ رفاقت نمودند خود را متصل بقول مہابت جنگ رسانیدہ از زخم گوسے سندوق مجروح گردید با زخم
 اصرار بر ارادہ خود داشتہ اسپ طلبید کہ سوار شدہ بر مہابت جنگ بتازد وقت فرود آمدن از فیل و زخم گوسے
 سندوق متواتر خوردہ مردہ در میدان افتاد دلہر اش لہیدہ را سپان را سردادہ پیادہ با مقابل فوج مہابت جنگ
 با سپر و شمشیر دویدند و متصل رسیدہ بزخماسے گوسے سندوق در خاک و خون غلطیدند محمد قطب کہ نہایت شجاعت
 با کمال قوت بدنے داشت بطرزیکہ سپر و شمشیر در دستش بود بہان ہنیات با ہمنیان و وقار در میدان نشست و روح
 در بہان حال از بدن او مفارقت نمود و ہمہون ہنیات مدفون شد و میر دلیر علی ہم باشا نزدہ کس از بہراولان و
 ہر اہمیان خود کشتہ شدن سرفراز خان بعض ہاس آبرو و حق تک با مہابت جنگ جگیندہ رہگرا سے عالم بقا گردید
 الحق در ہندوستان مانند توکران سرفراز خان کہ کسے جرات نمود و میر شرف الدین ہم مع دیگران جراتے نمودہ
 و مقابل مہابت جنگ دست و پاسے رسانیدہ از میدان برگشتہ چنانچہ دو تیر از دست میر شرف الدین مہابت جنگ
 رسیدہ یکے بر گمانیکہ در دست مہابت جنگ بود خورد و یکے بدوش را بست اور رسیدہ اندک جراسے حے گرد